

Mednarodna lovska razstava v Firencah*

od 18. septembra do 2. oktobra 1960

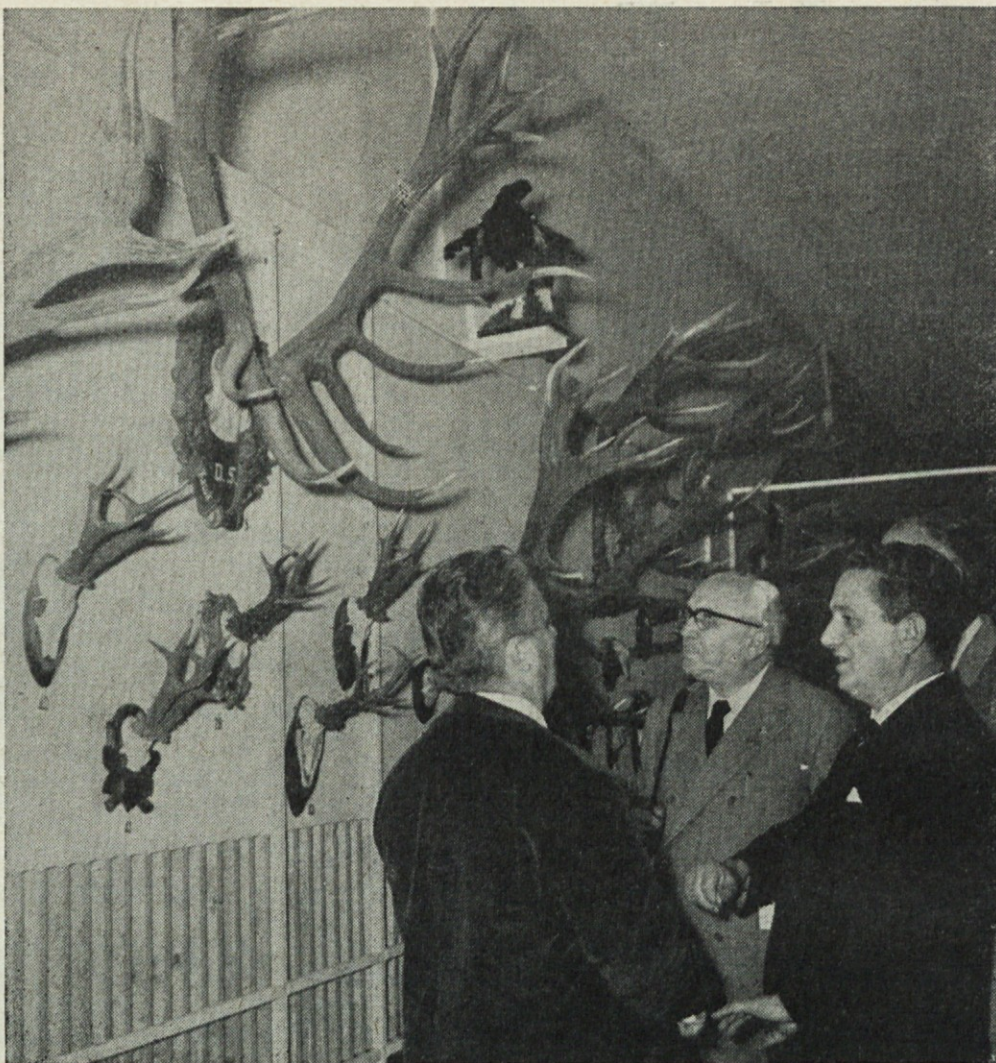
Razstave se je udeležilo osem držav z ekspozicijami divjadi, dioram, slik in fotografij dlakaste in pernat divjadi, z risbami in grafikoni ter tudi z živo divjadjo. Obiskovalcev razstave je bilo čez 400 000.

Za razstavljalce — goste: Jugoslavija, US Amerika, Čehoslovaška, Madžarska, Bolgarija,

* V naslednjih številkah bomo objavili slike naših trofejev z ocenami. Ur.

San Marino in Somalija, je bila okusno prirejena ogromna »Dvorana narodov«, medtem ko je Italija kot gostitelj imela razstavne prostore posebej.

Razstava je bila zanimiva ne le po okusnem aranžmaju, temveč so udeležene države razstavile svoje najkvalitetnejše trofeje najnovejšega časa, pretežno trofeje, uplenjene po düsseldorfski razstavi 1954. Razlika med to in firenško razstavo je bila bistveno v tem, da je v Firencah

Podsekretar italijanskega ministrstva za poljedelstvo (desno) g. Salari si ogleduje našo razstavo

prevladovala kvaliteta in ne masa razstavnih objektov, kar je dajalo v veličastni dvorani tej impozantni lovski manifestaciji večjo skladnost.

Na vhodu v razstavo »Partere« na Trgu Svobode št. 1, so bile razobešene zastave udeležениh držav. Desno od čudovitega vodometra, za vhodom, so italijanske tvrdke razstavile lovsko orožje in opremo. Levo sta bili veliki dvorani z umetiškimi slikami iz lovskega sveta. Med njima je bilo umetno jezerce z živo povodno perjadjo, za zgradbo pa gajbe z divjadjo velikega lova. Med temi je bila tudi gajba s srnjima mladima in vidnim napisom: »Dar jugoslovanskih lovcev zaoološkem vrtu v Firencah«.

Na koncu zgradbe »Partere« je bilo drugo umetno jezero s kalifornijskimi postrvmi, kjer so jih obiskovalci lahko tudi lovili, seveda proti plačilu.

Na drugem kraju v mestu, v palači Stroci je bila hkrati zanimiva razstava »Lov v umetnosti«. V času lovske razstave se je vršil v pa-

lači Medici tudi Mednarodni kongres zastopnikov lovskih organizacij.

Od trofej je Madžarska razstavila 10 najboljših rogovij jelenov, 6 srnjakov, 5 damjekov, 9 rogov muflonov in 14 čekanov. Eno jelenovo rogovje je dobilo čez 241 točk, po mednarodnem obrazcu. Bolgarija je pokazala 30 naboljših trofej, sicer pa je bil njen paviljon izpolnjen v glavnem z dermoplastikami divjadi. Najboljši jelen je dosegel 236 točk. Čehoslovaška je razstavila 5 rogovij jelenov, 1 damjeka, 6 srnjakov, 3 rogove muflonov, 5 čekanov. Najboljši jelen ima 241 točk, ki pa ni bil nagrajen, ker je uplenitelj neznan. Drugi jelen po kvaliteti ima 228,6 točk. Italija je razstavila v glavnem dermoplastiko v dioramah in le malo trofej. Jugoslavija je pokazala na razstavi 89 trofej, med temi 24 jelenov, 31 srnjakov, 3 damjeke, 15 gamsov, 3 muflone, 10 čekanov in kožuh medveda. Na te trofeje je Jugoslavija osvojila 74 zlatih in 15 srebrnih kolajn, med temi šest 18 karatnih zlatih kolajn za

Z Mednarodnega kongresa zastopnikov lovskih organizacij — Palazzo R. Medici — Firenze 1960

najboljšo trofejo jelena (Vojvodina), gamsa (Slovenija), kozoroga (Slovenija), srnjaka (Srbija), čekanov merjasca (Bosna in Hercegovina), in medvedjega kožuha (Hrvatska). Med temi šestimi so rogovi kozoroga, trofeja Josipa Broza Tita in medvedji kožuh, trofeja Karla Mrzoviča. Madžarska je prejela 27 zlatih, 13 srebrnih, 3 bronaste kolajne, med temi 18 karatno zlato za damjeka; Čehoslovaška 13 zlatih, 5 srebrnih, 1 bronasto, med njimi 18 karatno zlato za muflona; Bolgarija 16 zlatih, 11 srebrnih, 3 bronaste; Somalija pa 1 zlato, 1 srebrno.

Gotovo je, da je naša udeležba s trofejami na Mednarodni razstavi v Firencah znatno pripomogla k splošnemu uspehu razstave ter k ugledu našega lovstva v svetu. Italijanski tisk je spričo tega posvetil tudi ustrezno pozornost našemu paviljonu, prav tako pa organizatorji razstave. Tudi razumevanje za nas in toplina sprejema sta bila na višini, saj smo odnesli zmago, na katero smemo biti ponosni.

Pero Trutin — M. Š.

Nekaj besed v obrambo lovske etike

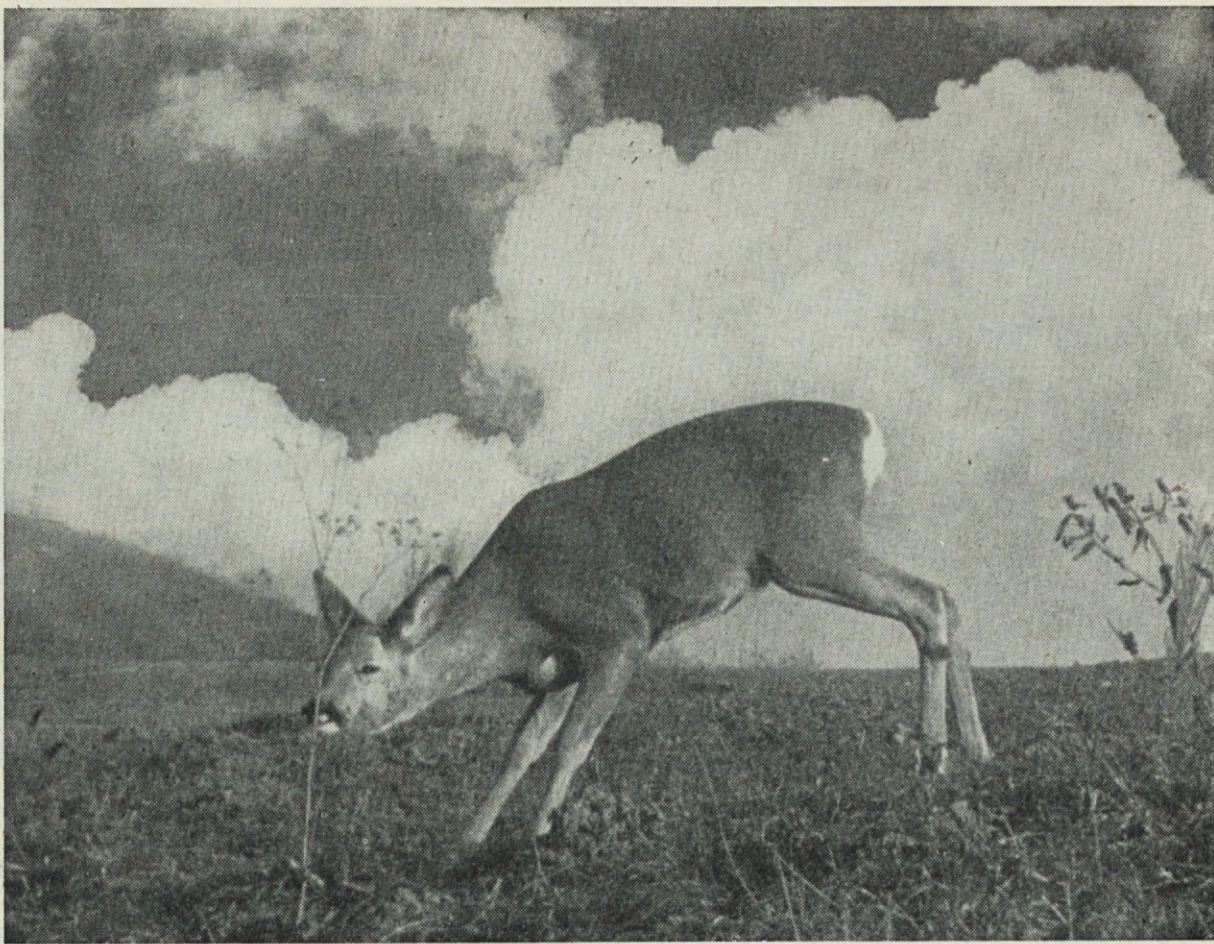
Janko Perat

Lepo je lovski tovariš Peter Dobrila v 7. št. Lovca opisal skalnega goloba in lov na to zanimivo pernato divjad, ki poživlja pri nas v Sloveniji primorska lovišča, pravzaprav samo kraške predele in Istro.

Tudi sam sem nameraval pisati o tej divjadi, pa sem odlašal iz dneva v dan, iz tedna v teden, že več kot leto dni in prav sestavek tov. Dobrile me je vzbudil, da namen tudi izpolnim v obrambo skalnega goloba in v obrambo lovske etikete. Zakaj lov na golobe iz zasede pri izletu iz jame je po mojem čisto osebnem pojmo-

vanju, nečasten za slovenskega lovca in niti najmanj športen. Morda bo maja beseda vsaj malo pripomogla, da bi bilo takega »športnega« lova vedno manj.

Skalnega goloba sem poznal že iz mladosti. K nam, kjer sem se učil lovske abecede, so prihajali na pašo po požetih strniščih in tam smo jih tudi zalezovali. Komaj pred letom dni pa sem imel prvič priložnost, da sem se, kot gost udeležil lova na golobe ob zaprti jami. Tedaj še nisem imel prave predstave in iz pripovedovanja solovcev, ki so na takem lovu že bili, sem si

Zadnje bilke

Foto R. Cenčič

tudi jaz ustvaril predstavo, da je to res lov, kjer pride do polnega izraza brzina in refleksi — torej šport v pravem pomenu besede.

Zgodaj neko nedeljsko jutro poznega poletja smo se pripeljali v kraško vasico, kjer so nas domači lovci že čakali. Povedali so nam, da imajo »zaprte« golobe v dveh jamah, da jih je v vsaki jami po kakih dve sto in da bo dovolj streljanja. Razdelili smo se v dve skupini po pet lovcev in odšli, vsaka skupina k svoji jami. Tja kamor smo šli, ni bilo daleč. Komaj nekaj sto metrov iz vasi na kraški gmajni, na dnu večje kotanje, se je odpiralo nekaj metrov široko žrelo kraške jame.

Tam sem videl ali bolje slišal tudi »zaprte« golobe. Preko jame sta bili enostavno potegnjeni navzkriž dve vrvi iz cunj, ki sta se nenehno majali sem ter tja zaradi zračnih struj iz jame in obratno. To je bila zapora.

»Zaprli smo jih komaj včeraj ponoči, da bi jim ne bilo prehudo. Včasih, ko je tržaška gospoda prihajala na lov, smo jih že dan prej. Jej, kako so potem izletali!« »No — tudi danes ne bo slabo«, so mi pojasnili, ko smo se bližali jami. Streljaj pred njo smo se za trenutek ustavili in poslušali zamolklo gruljenje iz stotin golobjih

grl, globoko v jami, ker bi radi izleteli, pa si niso upali.

Ko smo se približali, sta domačina odstranila vrvi, in smo se razmestili v polkrogu, so golobje utihnili.

Potem smo utihnili tudi mi in čakali... Ne dolgo. Že čez pet minut se je zopet oglasilo gruljenje, potem sprelet proti vrhu na ploščad za izlet, kakor sem kasneje ugotovil, in čez nekaj minut: pet puščic — pet golobov je švistnilo v zrak, proti nebu in pet pušk, pet strelcev, deset pokov je zagrmelo mednje. Le en sam je ušel. Naravnost v nebesno sinjino, tja koder se je stapljalo nebo z morjem je brzel. Trije so ležali na tleh in eden se je premetaval v krčih. V jami pa je bilo pošastno tiho. Več kot pol ure se ni nič zganilo in potem se je zopet oglasilo ono množično gruljenje. Meni se je zdelo, da je bilo bolj vznemirljivo, bolj zaskrbljeno, kot prej. Potem tihi sprelet na ploščad in na to je zletelo nad dvajset golobov. Na tleh so obležali štirje in v jami tišina... Dolgo jih ni bilo. Sonce je že začelo pripekati in v jami še vedno tiho.

»Nič ne marajte. Kmalu bo bolje. Zdaj bodo postali žejni in bodo bolj naglo izletavali,« me je potolažil domačin.

Ne vem. Morda je bilo to asociacija ali vroče, vroče kraško sonce. Te besede kraškega lovca so nas spomnile, da smo žejni in poslali smo otročad, ki nas je v primerni oddaljenosti opazovala, da nam prineso piva iz vasi.

Medtem je v jami zopet zaživelo. Gruljenje je bilo še bolj zamolklo, bolj sunkovito in neubrano, kot bi se golobje posvetovali in prerekali, kaj zdaj. Potem je moje uho komaj ulovilo tihi sprelet in trenutek nato je izletel en sam golob. Tega smo pustili. Takšne »izvidnice« se ne smejo streljati, da bi zapeljale ostale. O tem smo se že poprej poučili. In res smo jih ukanili. Niti minuto potem, ko je srečno izletela izvidnica, je planila ven iz jame močna jata golobov. Eden je zadet padel v jamo. Dva sta se prekopicavala v travi in ostali so ušli...

Ko smo pobrali plen in se napili svežega piva, smo se zopet postavili na naša mesta in čakali... V meni pa se je začela oglašati vest, dvom, ali je to, kar počenjam lovsko, ali je pošteno. Prizor se je ponovil, toda jaz nisem več streljal, le opazoval sem in poslušal. Poslušal ono strašno, obupano gruljenje bitij, ki se zavedajo, da morajo skozi zaporo smrti, da bi si ohranila življenje.

Vaški paglavci so nam prinesli novega piva in ko sem ga ponesel k ustom, so se globoko v jami oglasili golobje, ki jih je žeja gnala pred naše puške...

Naenkrat je golob kot puščica priletel od nekje proti jami in v zadnjem trenutku preletel čez nas. Zopet je poskušal, da bi se spustil v jamo, pa si zopet premislil. Zasledoval sem ga s pogledom in videl, kako je visoko zaokrožil in se kot kamen spustil v jamo. Tretji poskus mu je uspel.

»Samica je, gotovo ima še mlade,« so mi pojasnili.

V želodcu nekje sem čutil slabost in ta slabost se mi je dvignila višje proti grlu in mi pogrnala solze v oči. Molče, brez pojasnila sem šel v vas k avtomobilu in ko je zopet počila salva, sem si zatisnil ušesa. Seveda zaman. Streli so mi parali srce. Še danes, če se na to spomnim, slišim ono težko obupno gruljenje »zaprtih« golobov. Nikdar, nikoli več ne bom storil tega greha.

Bal sem se o tem govoriti, ker je zelo, zelo krepka tradicija takšnega lova na našem Krasu in pridevnik, da si preveč sentimentalni med trdmi Primorci, res ni najboljši. Toda zdaj sem spregovoril in mi je laže.

Človek naj bi vedno stremel k boljšemu, popolnejšemu in bi smel ohranjati le one svetle tradicije, ki ga oplajajo in plemenitijo. Zavračati, odklanjati pa to, kar je v njih primitivnega in neplemenitega. Prvi člen v moralnem kodeksu lovcev je, da mora dopustiti divjadi možnost, priložnost obrambe, bega. Zato ne streljamo fazana na gredi in ne streljamo zajca v ložu, ležečega gamsa, itd.

Zakaj smo do golobov tako kruti?

Zakaj ohranjamo nekaj, kar je menda prišlo od zahodnega sosesa, ko vemo, kakšno mesto zavzema v lovski etiki.

Črnogorski lovci — tam je tudi dosti skalnih golobov, več kot pri nas — verujejo, da kdor strelja goloba v skalah ali nad jamo, koder gnezdi, kliče nesrečo nad sebe in svojo družino. Kako se tu lepo skriva etično pravilo v arhaični vsebini ljudskih verovanj.

Klopov meningitis

Dr. Milko Bedjanič

Od leta 1947 opazujemo vsako poletje večje število primerov meningitisa, ki prihajajo vedno iz istih krajev. Narava te bolezni je bila nejasna vse dokler ni postalo očitno, da gre za bolezen podeželskega prebivalstva in da je obolenje v veliki večini primerov vezano na predhodno bivanje v gozdu. Velik razmah, ki ga je kazala bolezen v letu 1953, je tudi pojasnil način širjenja in olajšal odkritje povzročitelja (*Rus in Vesenjak*).

Od leta 1953 vemo, da je povzročitelj te vrste meningitisa poseben virus, ki ga prenaša od ene živali na drugo — slučajno pa tudi na človeka — navadni klop (*Ixodes ricinus*, *Holzböck*).

Stalni rezervoar, v katerem kroži in se vzdržuje virus, so gozdne živali. Ni še znano, koliko

so okužene tudi domače živali. Prenos bolezni ni tako strogo vezan na klope, kot je n. pr. malarija na posebno vrsto komarja. Vsak mrčes, ki napada živali in človeka, lahko prenese bolezen; vendar uči izkušnja, da posreduje infekcijo večinoma klop, saj so med bolniki v večini gozdni delavci, logarji itd.

Klop

Odkar je znana vloga klopa v širjenju meningitisa, je biološka ekipa CHZ v Ljubljani (D. Tovornik) proučevala razširjenost in aktivnost naših kloпов; pri tem je znatno obogatila naše znanje o tej vrsti domače favne.

Na našem ozemlju žive številne vrste kloпов; daleč najpogostnejši med njimi je »navadni klop«. Večina ostalih kloпов tudi ne napade

človeka. Za prenos bolezni pride v poštev že iz teh razlogov samo navadni klop. V nadaljnjem govorimo le o tej vrsti.

Klope lovijo na zelo enostaven način: z belo flanelasto zastavo potegnejo parkrat po grmovju in že jih imajo vse polno na zastavi; treba jih je samo pobrati in jim določiti vrsto.

Največ klopov najdemo na vlažnih mestih v mešanih gozdovih z gosto plastjo nizke vegetacije, to je, na grmičevju, posebno na obronkih gozdov. V čistem igličastem gozdu brez talne vegetacije praktično ni klopov. Najraje se zadržujejo v višini okrog 30 cm od tal. Tam čepijo na listju grmovja in čakajo, da pride mimo kaka žrtev. Ko se strese grm, se klop spusti v pričakovanju, da bo padel na primerne gostitelja. Če ni šlo po sreči, zleze zopet na grm in čaka na prihodnjo priložnost. Razumljivo je, da najdemo največ klopov ob robu kake steze, saj je tam največ izgledov na kako »pojedino«.

Pri vgrizu porine klop svoj rilec prav globoko v kožo in ga tam zasidra z dvema stranskima kavljema. Klopov vgriz ne povzroča znatnejših bolečin; tako pride, da ga velikokrat niti ne opazimo. Če prisesanega klopa odtrgamo, ostane rilec v koži in povzroči neprijetno gnोजenje.

Klop popije sorazmerno ogromno količino krvi in pri tem ustrezno nabrekne. Lačen klop je dolg 1 do 2 mm; pri sesanju naraste v obliko sive krogle s premerom 6 do 8 mm. Popije torej več kot stokratnik svoje prvotne prostornine. V kakih 4 dneh se napije do sitega, nato odpade in prelevi. Klop ima namreč tri razvojne faze kakor vsi členonožci, ki imajo oklep iz trdnega kitina in se morajo leviti, ker bi sicer ne mogli rasti. V vsaki razvojni fazi sesa enkrat kri. Oplo-ditev se izvrši medtem ko samica pije kri.

Življenjsko vprašanje za klope je vlaga. Posebno jajčeca — teh je vsakokrat okrog tri tisoč — in mlade ličinke so v tem oziru zelo ob-

čutljive, v suši hitro poginejo. Tako pride, da je na vlažnih mestih veliko klopov, na suhih malo, v vlažnih letih jih je veliko, v suhih malo. Leto 1960 se je odlikovalo po izrednem številu klopov, saj je tudi bilo izredno vlažno.

Aktivnost klopov je odvisna od temperature: pozimi otrpnejo, v aprilu se zbujaajo, v maju in juniju so najbolj aktivni. Pozimi dobimo klopa lahko na listju v toplem hlevu!

Med gostitelji najdemo najrazličnejše toplokrvne živali, velikokrat pa tudi kušarje vseh vrst.

Klop je pri nas zelo razširjen, vendar ne enakomerno. Posebno veliko jih je v vlažnih dolinah Kamniških planin in Karavank, v gozdovih okrog Kočevja in Stare Vrhlike. Iz teh krajev imamo tudi največ bolnikov z meningitisom.

Meningitis

Kot bolezen je klopov meningitis za nas zelo pomemben pojav, saj zboli vsako poletje veliko število ljudi, v nekaterih letih naštejemo tudi čez pet sto bolnikov!

V oči bije sezonski značaj bolezni, ki se sklada s časom, ko so klopi najbolj aktivni: prve primere vidimo v maju, potem jih je čedalje več. Svoj višek ima sezona v juliju, nato zopet pojema. Jeseni je malo bolnikov, čez zimo pa skoraj nič.

Druga značilnost klopovega meningitisa je, da je bolezen vezana na določeno ozemlje. Meja tega ozemlja gre od Jesenic proti Škofji Loki, dalje proti Stari Vrhlike in Logatcu, naprej v Kočevske gozdove. Nato se obrne proti severu in gre preko Litije čez Tuhinjsko dolino in Menino v Kamniške planine. Zunaj tega ozemlja bolezen ni znana, tudi v ostalih krajih FLRJ je ne poznajo. Znotraj opisane meje prihaja vsako leto veliko bolnikov posebno iz okolice Kamnika (Kamniška Bistrica), iz okolice Kranja in Tržiča, iz predelov med Škofjo Loko in Kranjem (Žabnica), iz Stare Vrhlike, iz okolice Logatca in Kočevja.

Tudi v sosednji Avstriji je meja proti zahodu začrtana zelo ostro: od Beljaka gre med Salzburgom in Linzem proti severu na Čehoslovaško. Vzhodno te meje imajo v Avstriji zelo veliko klopovega meningitisa. Ravno tako dobro ga poznajo v ČSR, na Madžarskem in Poljskem.

Od opisane zahodne meje proti vzhodu sega neskončno veliko področje klopovega meningitisa prav do Vladivostoka. Medtem ko je bolezen onstran Urala zelo nevarna, ima v Evropi lažji značaj.

Nekako teden po klopovem ugrizu se pokažejo prvi znaki bolezni: zvišana temperatura, hud glavobol, bruhanje, bolečine v udih. To stanje traja nekaj dni, nato se popravi. Temperatura pade, glavobol in bruhanje prenehata. Bolnik, ki je moral ležati, vstane in se zopet loti

svojega dela. Kakih 10 dni nato pa ponovno zboli, tokrat pa veliko huje. Vsi znaki prvotnega obolenja se obnovijo z veliko silo, tako da bolnik v nekaj urah zapade v prav resno stanje. Vročina je visoka, glavobol izredno hud, splošno stanje je močno prizadeto, včasih do delirija in nezavesti. V redkih primerih (morda 1 %) bolnik v tem stanju tudi umre, posebno starejši. Bolezen se vleče z vročino in glavobolom tudi do 14 dni, navadno pa preneha po kakih osmih dneh. Včasih zapusti zelo trdovratne ohromitve ramenskih mišic, v večini primerov pa ozdravijo bolniki popolnoma in brez posledic.

Zdravila za klopov meningitis nimamo; vendar bolniku lahko olajšamo glavobol s tem, da mu s punktiranjem odpustimo nekaj možganske tekočine, ki se pri meningitisu nabira v preveliki količini in pritiska na možgane. Če klopov meningitis ogroža bolnikovo življenje z ohromitvami dihalnih mišic, skušamo pomagati z železnimi pljuči, podobno kot pri otroški paralizi.

Klopov meningitis je torej kar resna zadeva in je zato prav, če se zavedamo nevarnosti, ki jo prinaša srečanje s klopom. Gotovo je le neznatno število klopov okuženih z virusom meningitisa, saj bi sicer imeli velikansko število obolenj; v posameznem primeru pa le ne vemo, kaj nam prinaša klop.

Zaenkrat nimamo sredstva, ki bi nas zanesljivo obvarovalo pred klopi. Zato moramo biti pozorni na klope in jih, če le mogoče, sproti odstranjevati. Prisesanega klopa ne smemo odtrgati s silo, ker mu sicer ostane rilec v koži. Najbolje je, da ga natremo s petrolejem ali kakim drugim oljem, ki mu zamaši dihalne odprtine. Izkušnja uči, da klop nato takoj sam odpade z rilcem vred. V Sovjetski zvezi so izdelali cepivo proti klopovemu meningitisu, vendar v Evropi še ni prišlo v rabo, ker povzroča precej hude reakcije.

To sem napisal v znanje in ravnanje lovcev, ki hodijo po gozdovih in grmiščih.

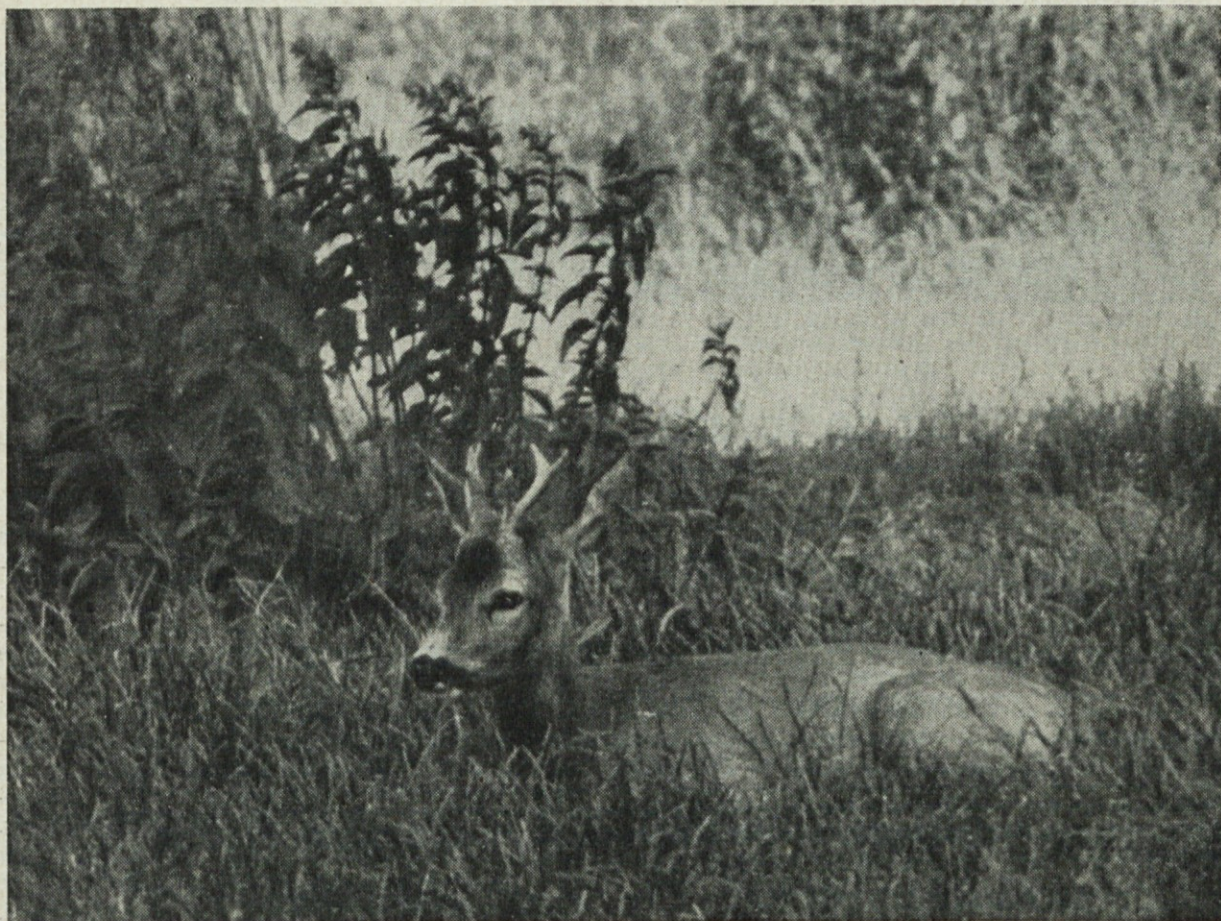

Foto R. Čenčič

Krik se je valil, mogočen, teman

Felix Salten — prevedel Vinko Lavrič

Neko noč so po gozdu odmevali prečudni glasovi. Globoki in močni so bili in prav kratki, razvneti in dražeči. Prihajali so iz najgostejših goščav, zdaj tu, zdaj tam so se oglašali sredi goličav. Ti glasovi so kričali: »Pridi!« so klicali: »Kje si?« — izražali so koprnjenje.

Ves gozd je pokal in se lomil pod nogami vznemirjenih jelenov. Uvelo listje po tleh je pokljalo in kazalo, od kod in kam. Tanke vejice po gošči so se drobile, ko si je kateri kraljev utiral pot. Jeleni so skakali in z rogovjem udarjali ob drevesa in takrat si zaslišal suh in svetel, živ in vesel glas.

Košute so tavale okrog, mlade in starejše. Obnašale so se kar nebogljenostno kakor da jim ni nič mar, kakor da ničesar ne vedo in da jih žene samo neka nenasitljiva lakota. Prav kakor jeleni so hodile ob vsaki uri ponoči ali podnevi. Delale

so vedno tako, kakor da iščejo hrane. Z grmovja so trgale listje, postajale dolgo pri mladih drevesih, celo pri visokih so se stegovale z vzravnanim vratom in privzdignjenim gobcem po nizkih vejah, jih smukale, da so za hip pripognjene veje s slišnim pokanjem odletavale. Ali pa so v svetlem lesovju legle in ležale, dokler jih ni poiskal kak jelen. Ali pa so se pognale v brezumen beg, da je bobnelo skoz gozd, skoz goščo, skoz travnik. Vse se je takrat vznemirilo in prestrašilo, vse je zdrvelo, kakor one, v blazen beg. Pa se je potlej pokazalo, da ni bilo nič drugega kakor nagajiv domislek, poredna muha.

Neko noč pa, ob uri pred dnevom in roso, je grmel silen klic v daljavo. Začel je z globokimi, kratkimi stoki, trikrat, štirikrat zapovrstjo. Rjoveč stok iz prsi, ki so se zdele, da počijo. In krik se je valil, teman, mogočen, se tresel od sile, se kuhal od strasti.

V daljavi so odgovorili drugi jeleni, zdaj tu, zdaj tam. Daleč proč. Prav tako globoki glasovi. Potem svetlejši, višji, ki pa so kmalu obmolknili.

Veličastno hodi Brabo skoz goščo do posekovja, od posekovja do gošče. Na ponosnem, široko razraslem rogovju se svetlika šestnajst, ko slonova kost belih konic na skoraj črnih parožkih, ki so na gosto posejani z velikimi temnimi jagodami. Stisnjen vrat mu pokriva gosta, košata dlaka. Steguje vrat, steguje glavo, da mu mogočna krona leži skoraj na hrbtu. In ko grgrajoč in rjoveč ruha, se mu divje svetijo velike, globoke oči. Kri mu sili v glavo in mu rdeči belino v očeh. Kakor oblak mu puha sapa iz razgretega žrela, da se kar vidi, kako mu grom njegovega glasu stresa glavo. Čudovito, prepolno moči in dostojanstva se je Brabovo telo meglilo v jutranjem hladu od ognja strasti.

Brabo ima pri sebi pet košut, ki drhte, zamaknjene in napete v pričakovanju.

Čas ljubezni je.

Skozi največjo goščo se je pritihotapil zelo previdno, plašno in vendar trmasto, gnan od koprnjenja. Bil je šibkejši kakor mogočni Brabo; ni imel tako ponosne grive in na rogovju je imel samo osem na konicah belih parožkov. Bil je mlad.

Priplazil se je do roba posekovja, prav blizu. Tam zunaj so stale košute in Brabo je vseh pet ljubosumno obkrožal. Zebo se je priplazil kot mačka, tako skrito, tako tiho, tako čuječe in pazljivo, kakor zna le lisjak. Obstal je, krit od redkega listja na visokem grmovju in oprezoval.

Tam, saj tam je bila lepa Astalba, tam pri drugih. Te mu niso bile mar. Naj jih ima Brabo. Samo eno prelepo, zaželeno. Samo njo...

Zdi se, da je Astalba pričakovala Zeba. Kakor po naključju se je odtrgala od tropa in kakor po naključju se je podila pri gošči.

Pravkar je Brabo pokazal hrbet. Njegov klic je grmel v drugo stran. »Sem,« zašepeta Zebo. »Sem, ljubica... čakam... pridi!«

Astalba smukne k njemu.

»Beživa!« sili Zebo.

»Si ne upam...« se ohnotuje Astalba.

»Samo nekaj korakov, tiho... potem pa, kakor bova mogla« jo roti. Astalba okleva, ali bi ali ne bi: »Spodletelo bo...«

»Kaj me nimaš rada?« prosjači Zebo. »Le kaj sprašuješ?« mu hitro odgovori Astalba. »Potlej pridi! Pojdi z menoj!«

»Se bojim...« Pogovor se pretrga. Zakaj Brabo se je bil obrnil; takoj je pogrešil malo mično Astalbo in strašno zarjul: »Kje je Astalba?«

Bil je brez uma, vedel je pa, da ne sme izgubiti niti trenutka. Nenehoma je grmel krik: »Kje? Kje je?« Divjal je okrog ostalih žensk. Suval jih je z rogovjem, da so se na tesno tiščale v tropu. Tedaj je zagledal Astalbo, ki se je pri-

kazala, brezskrbno, nedolžno, kakor da je šla za kratek čas na sprehod.

Poznal je to. O, dobro je poznal ženske in njihove zvijače. Razkačeno zatuli in plane v goščo. »Kdo je tam?« Nenehoma vpije z jezo v glasu: »Kdo si upa? Kdo je?«

Na dnu srca mu je tlela iskrica upanja, da ne bo nobenega tam in Astalbina zvestoba se bo izkazala. Pa že v prvem skoku v goščo je ujel Zebov dah. Takoj zatem je zaslišal tekmeča, ki se je hotel tiho izmuzniti. Renčec glas uide Brabu. Grmovje se lomi, šumi in poka pod vihnim napadom.

Tu, tik pred sabo zagleda tekmeča.

Tekmeča? Je-li to tekmeč? To nič. Ta slabe. Tat, podel tat.

Pa Zebo je komaj slišal vihar, ki je drvel za njim. Ko ga je pa zaslišal, se ni več tihotapil, temveč je zbežal v hrušču in trušču v visokih ko veter hitrih skokih.

Brabo se ustavi.

Naj oni tam le beži. Zdaj gre za to, da ženske ne ostanejo same. Nazaj. Brabo se obrne in se hropeč požene proti ozki goličavi.

»Če se še kdaj povrne, slabe tatinski,« premišljuje. »Enkrat ga dobim na konice in takrat...«

Spodbujen, v zavesti zmagovalca stopi do košut. Zmagoslavno zaruka in se razbrni v vroči prisrčnosti.

Grmeč krik. Ni bil Brabov, nekoga drugega je bil. Po vseh znamenjih ta ni bil kaj prida daleč. Komaj kakih sto skokov.

Še enkrat se zažene klic in se valj po štirih, petih rjovečih sunkih strahotno, kakor da se je sprostila neizmerna misel.

Brabo vrže okronano glavo kvišku; stoji kakor ulit. Vseh petero žena steguje vratove budno in radovedno. Tedaj zagrmí Brabo s klicem na boj! Njegov glas ima prav tako moč kakor oni nevidnega sovražnika. »Kar sem!«

»Molči in mrkni!« mu zagrmí nazaj.

»Tu stojim in čakam!« divja Brabo.

»Ne čakaj! Reši si kožo!« rjove drugi.

Razjarjeni Brabo stopicne nepotrpežljivo nekaj prav majhnih korakov. Tedaj mu zahrope iz prsi: »Reši si ti svojo, babjek!«

»Bahač bahaški!« mu zadivja odgovor, prav blizu.

Brabo je vedel: Zdaj velja. Prestal je dosti takih bojov in vedno zmagal. Zato je kraljeval leta in leta, zato je imel pravico, da si izbira neveste leto za letom. Nihče v gozdu ni zmogel, da mu iztrga to pravico. Nihče od vseh, ki so vedno znova poskusili. Stal je in slišal, kako onemu hropi sapa, slišal, kako pokajo veje, kako šumi in poklja suho listje pod prihajačem, razločil, kako zvenči jasno in kratko, ko rogovje udarja ob veje in debela.

Naposled stopi tekmeč na plan. Spočetka se silno zažene, kakor vihar. Ko zagleda nasprotnika, stopa počasi in grozeče.

Brabo ga je takoj prepoznal. Bil je Pasto, ki ga je pred dvema, tremi leti zdelal in ki je tako hitro pobegnil z razparanim vratom. Brabo je videl, da je Pastovo rogovje zelo visoko, čeprav ne tako na široko razraslo kakor njegovo. Videl je, da imajo veje deset bleščeče belih, dolgih odrastkov.

Kajpak sta bila oba jelena ob tej uri slepa in gluha za vse drugo. Ko bi bil zdaj On (človek) tukaj, bi bil kaj lahko oba položil na zeleno posteljo; vendar sta drug na drugega napeto pazila. Besnost jima je prikipela do take mere, da je bila podobna spokojnosti, da je bila bistvo do pičice pri polni zavesti in preudarnosti.

Napadel je Pasto in hotel Brabu poriniti svoje orožje v lakotnico, pa mu je skrivljeni vrat trdo zadel ob Brabovo ploščato čelo. Votlo je poknilo. Stala sta z glavo ob glavi prižeta, nekaj hipov, kakor da se ne ganeta. Komaj vidno sta se tresla po životu, ko je vsak zase zbiral vso silo, ki jo je imel, v vrat, v čelo.

Pozorno in radovedno so gledale košute oba borca in se same vznemirjene prestopale z noge na nogo, ne da bi naredile le korak.

Zebo se je zopet priplazil in prežal ko prej ob robu gošče. Astalba je na mah vrgla glavo pokonci in prisluškovala ter se potem prav počasi, hinavsko nedolžno bolj in bolj približevala gošči.

Brabo in Pasto sta hkrati popustila drug od drugega, se obenem zavrtela, da sta drug drugemu merila v lakotnico in udarila hkrati čelo ob čelo. Še gorše, še huje ko prej.

»Zdaj!« šepeta Zebo skozi mrežo listja. »Zdaj ali nikoli!« se glasi glasneje ko prej, bolj razdraženo, bolj upapolno. Nihče ga ni slišal razen Astalbe. Astalba pa stoji in se ohnotuje.

»Pridi!« jo sili, »pridi brž in svobodna sva!«

Astalba se prestopa, ali bi ali ne bi, vendar jo strast že žene.

»Ljubica, brž, brž!« moleduje Zebo. »Srečna bova!«

Astalba bežno pogleda oba orogovljena borca, skremži obraz, na katerem sta ji bila lažnost in veselje ter zgine v goščo.

Nalahno je zašumelo, komaj slišno. Vendar je Brabo slišal, kajti imel je neverjetno budne čute. »Ušla mi je,« si je mislil.

Ljubosumnost mu je pognala val krvi. Uteči hoče, nezvesta. Jeza mu vre in ga bolešno žge. »Nazaj jo dobim!« je divjal. »Jo že dobim! Najprej da se znebim tega potepa! Samo tega vreči ob tla!«

Umik! Napad! Umik! Napad! Brabo se je zmedel in naveličal. Naprej in naprej je iskal nasprotnikovo lakotnico, prsi, pleča, se trudil, da ga dobi na rogove, mu razpara trebuh, pa

vedno je udaril na Pastovo čelo, trdo ko kamen. Zmerom sta udarjali kroni druga ob drugo s svetlim suhim zvenkom. Kar zapoklja in zazveni obenem. Nekaj belega blisne Brabu pred oči, pretrese ga sunek in obide malodušna groza. Pod mogočnim Pastovim udarcem je odletel paroček z Brabove krone. Ni utegnil, da bi se zavedel in srčnosti tudi ni imel več toliko.

Slišal je, kako gineva glasno šumenje in lomljenje. Vedel je, da je to Astalba, ki jo je izgubil, ki mu je ušla z mladim ljubčkom. Pa kaj naj mu zdaj še Astalba? Le še ostanki ljubosumja, bolečine, užaljene posestne pravice so se zganile v njem, v bojnem viharju. Zdaj se bori za gospodstvo, ki ga je tako dolgo imel. Zdaj se bori za ponos, biti ali ne biti, za lastno veličanstvo, ki brez njega ne more več živeti. Zdaj se bori za ljubezen. Ne za ljubezen do kakega dekleta, pa naj se imenuje Astalba ali kakorkoli. Gre za ljubezen sploh, gre za vse!

Spet stojita s čelom ob čelu. Rineta, pritiskata z glavo vedno niže in niže. Sapa jima glasno hrope. Oči se jima bulijo, podplute in plameneče.

Brabo čuti, kako na lahno pojema, da se ne upira. Čuti, kako se umika. Umakniti se mora! Prisiljen od moči, ki ima nad njim premoč. Neizrekljivo začudenje se poraja v njem. Vzbuja se grozeča žalost in preti, da ga oslabi.

V obupu poskusi še hitrejši napad. Mogočen sunek! Ni mogoče, da bi bil premagan. Ni mogoče, da bi ga oni drugi prisilil, da mu prepusti svoj prostor on, Brabo!

Pa preden se je zavedel, kaj se je zgodilo in kako se je zgodilo, se mu je Pasto pognal v lakotnico. Ko je Brabo kar tjavendan zijal z meglo pred očmi in z zmedo v glavi, mu je krepak udarec raztrgal vrat, da je zazijal, drug udarec pa mu je razparal pleča. Klecnil je in čutil, kako mu topla kri polzi po nogi. Tedaj ga zgrabi blazen strah, ki ga doslej nikoli ni poznal. Vse se je potopilo v poplavi tega strahu: ponos, vladarski čut, vse, vse. Le proč! Samo rešiti se! To ga je zdaj neslo, mu pomagalo, da je vstal, to mu je dalo, da je pobegnil pred novim Pastovim morilskim napadom. To mu je dalo moči, da je zbežal, čeprav ga je bolelo na vratu in plečih. S tako viharno naglico je skočil v bližnjo goščo, tako dostojanstveno in tako moško strumno, kakor da je nepoškodovan, spočit in dobre volje. Le v obraz, od groze spačen, in v oči, polne grenkosti, mu ne poglej! Nekaj korakov za seboj je slišal, kako ga Pasto zasleduje. Kar začuje zmagoslavni krik Pastov, ki bo odslej vladar.

Brabo ni bil več vladar.

Ponižan, osramočen, pobit je opletal skozi goščo. Tam, kjer je gošča najmanj prehodna telebi Brabo na tla. Zastran rane ga obide mrzlica, ga dviga in stresa. Bolj ko mrzlica ga stresa zavest, da je ob moč. Spomin se mu vleče, kakor

sanje skozi dušo, spomin na slavne dni. Kako je bil prvi, oblasten ko nihče, daleč naokrog po gozdu, kako si je izbiral žene, jih postavljaj za kraljice. Kako je v beg pognal vsakega tekmeča, ali ga vrgel ob tla. Kako so se potem vsi spoštljivo umikali pred njim. Nič več! Ves kraj, kjer je še pravkar stal on, vladar, celo knežje dopa-

denje do male zoprne Astalbe, se mu je zdelo, da je daleč, daleč proč.

Bil je star. Tega pred pol ure še ni vedel. Tudi sedaj še vedno ni razumel. Pa kljub temu ni bilo nikakega dvoma; bil je star. Sveta, ljubice, ki ga je pregnala, ki ga je zavrgla, ne bo več ljubil, niti smel še kdaj ljubiti. Samotar bo.

JAMAR = GRABEŽ

Gonjač

(nadaljevanje in konec)

Spodrsnilo mi je, bilo je strmo in spolzko. Nenadoma me je vrglo kakor iz zraka. Nogo je v snegu nekaj zgrabilo. Zakrilil sem okoli sebe in telebnil po strmini. Divje sem potegnil: utrgalo se je, z glavo naprej me je pognalo po strmini, da sem zaoral po pršiču, kot bi spustil hlod. Komaj sem se zagozdil pri bukovem deblu. Za vratom in pasom je bilo nabito snega, na čevlju pa je visela odtrgana zarjavela zanka. Ko sem počistil hladne obkladke izpod srajce in hlač, sem zaslišal v grapi lajanje. Prej, ko sem padel, mi je bil Grabež pobegnil. Zdaj sem zdirjal navzdol bolj po zadnji plati kot po nogah; mislil sem, da ima kuno na drevesu. Lajal je v majhno luknjo, ker ni mogel noter. Hitro sem ga privezal k odprtini, da ne bi slučajno zver pobegnila in odhitel v hrib, da bi pri kakšni koči dobil kramp in motiko. Zgoraj za drugim vrhom se je kadilo; stopil sem hitro v tisti smeri in dospel. »Dober dan!« »O, bog daj bog! Kaj je pa tebe prineslo?« »Sem prišel prosit, če bi nam hoteli posoditi kramp in lopato. Od zadaj za vrhom imamo lisice, pa jih ne moremo dobiti iz lukenj,« sem se zlagal počasnemu možaku, ki je govoril z nizkim bobnečim glasom in zategoval, kot bi čreva vlačil. »Aja, ti si od Kanvega jaagra. Tan bom pa že dan. Tista prekleta žauta žival nam je skuor vse kokauši znusila. Kaopat bi vam šan tudi pomagat, če ni predauč.«

»A, ni potrebno, saj je dosti jagrov tam. To vam bom pa kmalu nazaj prinesel. Pa hvala za ta čas in zbogom!« »Srečno, srečno, pobek!« Vrnil sem se na mesto. Ogledal sem si najprej natančno okolico, če ni mogoče še kje v bližini kaka druga luknja, kjer bi jo kuna lahko pobrisala. Potem sem začel z vso vnemo kopati. S težavo sem prebil zmrznjeno prst in prišel do velikih skal, ki jih na noben način nisem mogel izrjavati. Rov, ki je vodil iz površine se je tu razcepil kar v tri kanale. Poskusil sem s psom, da bi ugotovil, v katerem se zver drži. Grabo je začel kopati po rovu navzdol.

Zgornja dva rova sem hitro zamašil in zabil, v spodnjega pa vtaknil jajčast kamen. Celo več-

nost sem se mučil, da sem priroval spet do rova, ki je vodil pod veliko ploščato skalo.

Napravil se je bil že cel kup zemlje in kamena. V želodcu sem imel neprijetne občutke praznine in začela se me je lotevati slabost. Moral sem večkrat počivati. Bolele so me roke in noge, kot bi prehodil in preplezal pol sveta.

Po vsakokratnem odmoru sem spet delo nadaljeval. Vztrajnost, trma in neukrotljiva strast so me gnale skozi izčrpanost v onemoglost. Tam nekje za vsem tem je moral priti uspeh. Na vsak način. Trdno sem sklenil, da prej ne odneham. Poraze sem težko prenašal, a vsak mi je vcepil še večjo borbenost in zagrizenost na poti proti cilju.

Sonce se je začelo spuščati za bližnji vrh in v globel se je spustila rezka mrzlina. Tedaj sem spet poskusil z Grabežem, ki sem ga imel v bližini privezanega, da mi ne bi delal napotja. Divje je začel lajati pod skalo. Podrezal sem s palico v tisti smeri in zadel na nekaj mehkega, ki je palico zgrabilo in jezno zahrmolilo »Mr-mrrr-mrr«. Zaplala mi je kri po žilah. V trdnem upanju na skorajšnji uspeh sem pozabil na ves trud in lakoto. Zamašil sem hitro luknjo in pri pritlikavi smrečici natrgal spodaj po deblu drobnih vejic. Potem sem pri luknji zakuril. Vžigalice sem bil vzel zjutraj doma nalašč zato, da bom žival nagnal z dimom iz kakšnega dupla, če jo bom slučajno našel. Da se je bolj kadilo, sem na ogenj nadeval svežih smrekovih vejic in jih vtaknil pod skalo.

Od zgoraj, kjer sem prej rov zamašil, sem napravil nazaj majhno odprtino in tik nad njo držal tisto zanko, ki sem se bil dopoldan v njo uveznil. Kuno sem živo hotel dobiti in tudi živo domov prinesiti, da bi bilo presenečenje tem večje. Čakal sem in čakal, pa nič. Že sem mislil, da jo je v rovu zadušilo, tedaj je zatulil Grabež in se na vse pretege trgal in vlekel v breg. Hitro sem ga odvezal, že je začel goniti in čez kakih dve sto korakov gonje lajati na mestu.

Razburjen, da mi je kar po sencih kljuvalo, sem se s težavo zdeval v tisti smeri. Še danes ne

vem, kje mi je kuna ušla; gotovo po kakih špranjah v bregu. Sigurno jo je Grabež moral videti. Visoko na hrastu je čepela temna gmota. Pes se je nemirno oziral, če bom brž od kod prišel, da mu jo bom sklatil. Od spodaj ji nisem mogel nič. Ko bi imel zdaj puško. Zakaj nisem šel raje po očeta? Lepo bi bila nastavila past in drugo jutro lagodno šla po kuno. Še enkrat sem se namenil da tvegam poskus. Odrezal sem dolgo preklo in nanjo privezal zanko, se sezul in v nogavicah preskusil poslednje moči na deblu in srečo na drevesu. Zeblo me je obupno, toliko da nisem telebnil dol, vendar sem priplezal. Bil sem že čisto blizu, stegnil sem palico. Treslo me je, da je palica kar tolkla po vejevju. Kuna me je preplašeno opazovala in odrinila žico s šapo. Še sem poskusil. Spet nič. Ko sem jo le preveč drezal, se je opogumila in hotela skočiti na bližnje vejevje drugega drevesa. Pod pritiskom se je drobna veja globoko pripognila in kuna je odneslo v globino, daleč od hrasta.

Videl sem, kako se je oblak snega zaprašil v grapo in kuna je za las ušla Grabeževim podočnjakom. Zagnala se je z brega na gosto zaraščeno srobro in kopinje, pokrito z debelim snegom, ki se je kot kakšna miza razpenjal med obema strminama, nekaj metrov nad strmo grapo. Kuna je skočila na nasprotni hrib. Tudi Grabeža je srobot v začetku zadržal, potem so se mu vdrlle noge, brez moči jih je pulil, vedno so se na novo udirale. Cvilil je in vriščal na vso moč, komaj se je skotalil spet na tla. Ni pa bil pasja buča toliko pameten, da bi jo vrezal čez grapo. Mislil je, da je ostala na vejevju. Lajal je, trgal srobot, ki je razcefran frčal naokoli.

Z vrha drevesa sem lepo videl, kako se je kuna poganjala po nasprotnem pobočju. Gledal sem jo in se tresel od jeze. Z dolgimi skoki je izginila preko vrha. Še mi ni bilo dosti. Spustil sem se kot nor z drevesa. Še čevljev si nisem utegnil zavezati. Psa sem dal hitro na sled. Kmalu se je slišal daleč za vrhom. Lajal je spet na mestu. Če je kje na nizkem, jo bom s kamenjem zbil, sem si mislil in se že po vseh štirih trudil v reber. Mrak je bil skoraj, ko sem prišel do psa. Vzpenjal se je in skakal v nedostopne stene zapuščenega kamnoloma. Tja visoko v zelenkasto skalovje je zginil moj in njegov plen.

Potrta in razočarana vsak po svoje, sva se vračala. Vsakih nekaj korakov sem se moral oprijemati dreves. Lotevala se me je čudna omotica in dremavica. Skoraj vseeno mi je bilo, če se bom kdaj izvlekel iz tistih prekletih grap. Pogubni spanec se je splazil v telo. Začel sem jesti sneg in takoj je bilo bolje. Moral sem vrniti izposojeno orodje.

Okoli devetih zvečer sem se privlekel domov, bili so v velikih skrbih zame; mislil so, da sem mogoče kje padel z drevesa. Še govoriti nisem mogel. Tudi Grabež je bil utrujen in se je zavlekel pod zapeček.

Temeljito sem tega dne spoznal lovsko smolo. Bridka skušnja in očetove pridige so mi ukrotile precej mladostne trme in preveliko lovsko strast. To zimo z Grabežem nisva več podvzemala takih »nadobudnih« podvigov na lastno pest.

Minila so leta. Grabež je odlično opravljal svoj posel. S prenekatero zvitorepko je opravil, ali pa jo postavil pred grmečo sodbo puškinih cevi. Jamarjenje je tako lepo in razburljivo, samo dober pes je potreben. Grabež je bil pravi in največ je prispeval k nepozabnim lovskim doživetjem. V bližnji in daljni okolici naše vasi je temeljito prerediti mačji rod. V bitkah z mačkami je zgubil levo oko.

Z Grabežem smo lovili veverice. Veverico je takoj našel. Včasih je katero kar v zraku ujel, ko je skočila z drevesa, ker ni mogla naprej. Prenekatera pižmovka je končala v njegovih čeljustih. Povsod v vodi, na suhem in posebno za jamarjenje je bil Grabež izvrsten pes.

Zanimivo je, kako strokovnjaško se je znal ubraniti kakega močnejšega napadalca svojega rodu. Grabež je rad iskal prepir in marsikdaj bi jo bil pošteno izkupil, da ni bil svojevrstno iznajdljiv. Če je videl, da je nasprotnik močnejši in da se ga ne bo mogel znebiti, se mu je navidez podal in padel na hrbet, pa se skušal obrniti tako, da je prijel nasprotnika za moda. Spominjam se, da je to večkrat naredil; kje se je to naučil, ne vem.

Kar je Grabež prijel, je bilo kakor v primežu.

Neka zima je bila za Grabeža usodna. Burja in snežni metež sta neusmiljeno zavijala okoli oglov, tulilo in piskalo je kot milijon piščali. Okna so bila popolnoma zametena. Tiščal sem se v kotu pri štedilniku, Grabež se je pretegoval pod zapečkom. Tedaj je prišel očetov prijatelj lovec Karel in pregovoril očeta, da sta jo mahnila jamarit. Za jamarjenje je bilo vreme odlično. Vzela sta Grabeža, jaz pa sem moral ostati doma. Pretekel je dolgočasni zimski popoldan. Proti večeru je nekaj trudoma popraskalo po vratih. Takoj sem vedel, da je Grabež. Šel sem mu odpret. Bil je ves umazan in zmrznjen; od njega so visele z ilovico pomešane ledene kepe. Narahlo in z nekim otožnim občutjem mi je pomigal v pozdrav z repom in odracal proti zapečku, kjer je bil stol, na katerem sem sedel, ko sem mu šel odpret. Zaletel se je vanj.

»Grabo! Kaj pa ti je?« sem se presenečen zdrznil. Spet je žalostno pomahal z repom in se zrinil pod zapeček, kjer je, kot je imel navado, globoko vzdihnil. Potem ga nisem imel več za mar. Mislil sem si, je pač utrujen, revež pasji. Kmalu nato je prišel domov oče in zvedel sem žalostno resnico. Kakor hitro je vstopil, je poklical Grabeža, ki je takoj ubogal in prišel k njemu. Ni mu skočil na kolena, kot zmeraj, če mu je rekel: »Hop!« in se s plosko roko udaril

Foto A. Koprivnikar — F. Malavašič, 1958

Polh gre spat — v Raskovcu nad Vrhniko; za slovo je sprožil kontakt in pomahal z repom

po kolenu. Tokrat se je Grabež samo previdno vzpel in obliznil očeta po obrazu.

Napeto sem opazoval, kaj bo?

»Ubog! Grabo! Naš ubogi psiček, zdaj si pa nastradal. Prej so te mačke na eno oko ohromele, zdaj pa lisice še na drugo«, je zatarnal oče. Tedaj me je stisnilo v grlu, po licih so mi spolzele debele solze in komaj sem zadržal jok, tisti pravi jok, globok žalosti in usmiljenja, ki me je žgal kot žerjavica nekje v notranjosti.

Grabež se mi je strašno zasmilil. Na splošno sem bil včasih silno mehkega srca. Kdor lahko močno ljubi, ta čuti lahko tudi veliko žalost nad nesrečnim ljubljnim bitjem, pa naj bo to človek ali žival. Bistvo življenja je tu in tam isto. Potem, ko je oče opral Grabežu oko, je povedal, kaj se je zgodilo. »V tisti kadunji za Koslecem, kjer sem vedel, da so suhe lisičine, sva šla s Karlom pogledat, če tiči kaj kosmatega notri. Nisem se zmotil. Vse je bilo zamejeno, pa je Grabež kljub temu takoj odkril rov. Nič se ni obotavljal, kar zginil je pod snegom. Hitro sva se s Karlom postavila vsak na svojo stran in oprezovala, kje se bo zagnalo ven kaj rjavega.

Takoj sem zaslišal, da so se v zemlji že dajali, potem je prišel Grabež ves krvav po gobcu, pogledat ven, če smo pripravljeni. Takoj je izginil nazaj. Sedaj ga ni bilo ven celo večnost. Nešteto krat sem še obrisal s cevi sneg. Tako je snežilo, da nisem niti pet korakov predse dobro videl.

Grabež je brez uspeha napadal; šel sem k luknji in ga hujskal. Po nekaj nenavadno močnih

napadih in vreščanju je vse utihnilo, slišalo se je le neko slabotno otepanje in čopotanje. Spet vse tiho. Grabež je prirnil ven pogledat, spet je smuknil nazaj. Kaj pa zdaj, sem rekel. Kaj vraga to pomeni, menda se mu ni kam skrila. Poškilim v luknjo in vidim čisto blizu odprtine, kako se Grabež zadenjski muči iz luknje, ki je bila precej navkreber. Bil je že skoraj čisto zunaj, pa ni in ni mogel ničesar izvleči. Primem ga za zadnje noge in povlečem.

O strela! Držal sem v rokah psa, pes pa za vrat zadušeno lisico. Nisem ga še mogel pohvaliti, že je planil nazaj. Kaj šmenta, menda ni cel lisičji harem v tej mlakuži? pravim Karlu. Nisem še dobro tega izgovoril, že čujem spet besno lajanje — cvilež, nato čofotanje ---, pazi zgoraj! Zakričim in stresem sneg s cevi in potegnem z roko po njej. Tedaj se predre kakih dvajset korakov zgoraj sneg in vsa povaljana in blatna je hušknila proti grmovju lisica. Poslal sem dva strela, pa sta verjetno preluknjala samo debeli sneg, kajti ko sem pogledal pozneje na nastrel, ni bilo tam niti dlake. Že se je na tistem mestu pojavil Grabež in se zagnal v smer, kamor je izginila lisica. Po nekaj skokih se je zabil v grbast gaber, da je zatulil in se odbil nazaj. Kot bi me z nožem zadrl, me je zaskelilo. Pes je slep! Poklical sem ga in pogledal. Na desnem, prej popolnoma zdravem očesu je v zenici režala preseka, iz nje pa je nabreknila silila zrklovina.

Potem je Grabež žalosten odracal domov po sledu, po katerem smo prišli do lukenj. Izgubili smo ga. Ne da se nič pomagati. Resnično ga je

škoda, čeprav je že star. Za zemljo bo še vedno dober. Notri tako ni potrebno gledati. Meni na zapečku se je zdelo, da je oče povedal vse to nekam malomarno, brez kakega grenkega občutja, oče je bil vaju prestajati udarce nesreče.

Od tega usodnega dne sem starega Grabeža imel še rajši. Slutil sem, da ga dolgo več ne bomo imeli. Smilil se nam je vsem. Imel je že tudi odtrgana oba držača v zgornji čeljusti, ni mogel več prav prijeti. Na stara leta ga je obdelalo že vsako ščene, ki je imelo vsaj nekoliko pretepaške sape. Grabež se je zato izmikal vsiljivcem. Svoje nemoči se je zavedal in je živel zamaknjeno. Cele dneve je poležaval. Ostal je še do tiste lepe pomladi. Toliko, da je poskrbel za potomstvo, ki je v veliki meri podedovalo

njegove lastnosti in vrline. Grabež je opravil svojo življenjsko dolžnost.

»Kaj se bo revež mučil,« je rekel oče prijatelju Karlu in ga poprosil. »Daj, odpelji ga, pa lepo opravi z njim, jaz ne morem, preveč ga imam rad.« Potem nisem videl Grabeža nikoli več.

Pozneje je Karel pripovedoval, da ga je imel še kakih štirinajst dni. Nekega dne ga je odpeljal v zeleni gozd in enega najzvestejših lovskih spremljevalcev, ki nam je pripravil toliko prijetnih in zabavnih doživetij, je zapustilo življenje. Odjeknil je zadnji strel, ki ga je Grabo v trenutku še slišal. Potem pa nič več. Stari, slepi jamar Grabež je odpotoval v večna lovišča, tja v oni neznani svet večnega miru in tišine, kamor se izteka vse življenje.

LOVSKA SMOLA

Robert Lamprecht

Naša zelena bratovščina s starimi izkušenimi lovci na eni strani ter neizkušenimi mladimi na drugi, je brez dvoma ena tistih združenj, katere člani imajo poleg lovskega izživljanja mnogo priložnosti, da spoznavajo lepote naših planin in gora, in najsi bo to v letnem ali zimskem času. Sleherni lovski pohod ob katerem koli času nam prinaša novih spoznanj v življenju divjadi, pa tudi razburljive trenutke, posebno ob času lova na velikega petelina in ruševca. V veseli družbi v lovski koči pozabljamo na vsakdanje skrbi in pomenki se sučejo največ okrog naše divjadi in doživetij. Zraven pa uživamo mnogo višinskega sonca in svežega planinskega zraka, mimo tega smo pa lovci deležni tudi obilnih mokrot, razočaranj, neuspehov in mnogo drugih nevšečnosti. Med prvimi je navadno ženska, ki te sreča in ne veš ali bi se vrnil ali bi nadaljeval pot. S tem pa nikakor ne mislim žaliti nežnega spola, kajti to ni moja iznajdba, temveč star lovski običaj, ki ga želim ohraniti mlajši generaciji, kljub temu, da ga sam ne upoštevam. Drugi ti zopet vošči obilo sreče na lovu in končno skoči še črn maček preko ceste. Pot kljub vsemu temu nadaljuješ. In ko še nisi krenil z glavne ceste v lovišče, ti prikuje pogled mogočen gams na skali, slab streljaj od ceste. Prazna puška je hitro nabita, muha naravnana na pleče gamsa in — šklep. To ni več nevšečnost, temveč prava lovska smola, ki sicer ni smolna, a se rada vleče. Ko sem ravno pri lovski smoli bo prav, če pojem, lovska smola, pobliže ogledamo in ugotovimo, kdaj pravzaprav imamo lovsko smolo. Navajam nekaj primerov, kaj osebno nimam za lovsko smolo. Na primer, sreča te lovski tovariš in ti s kislim obrazom na dolgo in široko pripoveduje, da je komaj na 120

korakov zgrešil kapitalnega gamsa. Ko ga vprašaš, kako nosi puška, dobiš za odgovor »precizno«! V takem primeru ga moraš pač prepričati, da precizna puška zadene tja, kamor pomeřiš. Če gams ne stoji tam, ni to lovska smola. Drugi se znaša nad lovsko smolo, ker mu ni uspelo zalesti gamsa. Je bil pač premalo previden, ni upošteval vetra in še marsikaj. Kriva pa je temu lovska smola. Tretji se je celo pridušal nad lovsko smolo, ker je streljal na kapitalnega kozla, pobral pa kozo. Ko si ga prepričal, da to ni bila lovska smola, temveč nerazločevanje spolov, je bil užaljen.

O pristnejši lovski smoli bom sedaj nekaj povedal. Bilo je okrog sredine julija 1958, ko sem lazil za srnjakom. Narovsko pod Uršljo goro, od koder je lep razgled na nasprotno ležeče pobočje revirja — Rupe. Uspeha nisem imel. Ko sem se vračal okrog 10. ure proti domu, sem na vznožju omenjenega pobočja zagledal med borovjem rdečo liso. V domnevi, da je mogoče srnjak, sem ob robu ceste sedel in pripravil puško. Med tem se pripase na malo jaso gams in daljnogled mi pokaže starega znanca od leta 1950, ki sem ga tedaj ocenil na 6 let. Četrto ure sem opazoval njegove velike burkije, ko se je pasel na sočni travi, od časa do časa vrgel glavo kvišku in se zopet pasel. Nenadoma je odskočil v borovje. Po dolgih letih se mi je nudila najlepša priložnost, da dobim njegovo trofejo. Toda nebodigatreba — lovopust!

Želja, da pride kmalu avgust, se mi je seveda izpolnila, a kdaj za trofejo! Vtepel sem si v glavo, da jo to sezono dobim. Toda račune mi je prekrizala gozdna uprava v Črni, ker je na tistem pobočju postavila žičnico za spravilo lesa in gams

se je preselil. Tolažil sem se, da je bila to pot gozdna uprava moja lovska smola in želel, da bi se tudi žičnica čim prej preselila in z njo tisti, ki včasih zamenjajo sekiro za skrit pihalnik. Med tem sem svojeglavno iskal tega gamsa in krepostno zavračal misel, da bi streljal na drugega. V sedemnajstih pohodih sem ga videl le štirikrat in še takrat je bila z zalezovanjem vedno smola. Končno mi je le ozelenelo upanje. Sedel sem ob robu ceste, ki vodi do razvalin nekdanjega posestva Rupnik in z daljnogledom iskal po nasprotno ležečem pobočju »njega«. Bilo je v prsku. Kmalu zapazim tropič 7 gamsov, na kakih tristo korakov. Bile so tri koze in štirje mladiči. Takoj mi šine v glavo, da iskani verjetno ni daleč od tropa. Res ga staknem kakih 80 korakov vstran med borovjem na majhni skali. Toda to ni on, ta je le 3–4 leta star. Zato iščem naprej, ko stopi iz borovja na majhno jaso — pravi. Kaj sedaj? Zalesti ali pa samo požirati sline. Še preden sem se odločil, skoči gams med kozarijo, tropič nekaj sem in tja in končno se požene preko grebena. Kmalu na to mi pokaže daljnogled še večjega kozla, ki je hodil za mojim kozlom — po dveh, čeprav mi ga je v obraz »tovariško« prepušчал.

Mineval je čas in zopet je Silvester rešil gamsu zdravo kožo, jaz sem se pa zahvalil svoji trdi buči, da sem ostal brez gamsa. Med tem je postajal ta gams vedno bolj znan in glas o njem je šel preko Maribora prav do stolnega mesta Beograda. Tako sem lani v avgustu spremljal nanj samega predsednika lovske zveze Jugoslavije. Pa tudi ta je imel smolo in sicer časovno, da ni utegnil čakati, kdaj se bo gamsu zljubilo. Med letom se zaradi domačih opravil nisem mogel posvetiti gamsu. Ko pa je prišel najlepši čas gamsjega lova, se mi je 4. novembra z mopedom pripetila nesreča in v bolnišnici v Črni sem preživil gamsji prsk. Ko sem uvidel, da z menoj in kozlom ne bo nič, sem odstrel odstopil sinu in se odpovedal »lovski smoli«. Saj tudi že starim in vsaka še tako lepa pesem ima svoj konec. Tudi to je smola. Za mano bodo itak šle moje trofeje v staro šaro kot kosti, ki se prodajajo po teži. Naj pač mlajši nadaljujejo z lovsko smolo. In pri tem gamsu je moj sin, dober lovec in strelec, z njo nadaljeval. Ko sem doma pestoval bolečo in zateklo nogo, me je sin kratkočasil s pripovedovanjem o svojih lovskih pohodih in tudi o mojem »smolnatem« gamsu:

»Zadnjo nedeljo starega leta sva z lovskim tovarišem odrinila proti Rupam. Malo od odcepa ceste na Kristavec na mah obstojiva. Komaj 40 metrov od ceste stoji kapitalni gams. Zdelo se mi je, da vidim zopet ono krasno trofejo, katero sem šele pred pol ure občudoval pri tovarišu. Ima namreč 122 točk. Hitro nabašem, sedem na visok rob ob cesti, dobro pomerim — šklep — in gams je zginil v borovju. Brž po cesti nazaj in na skalovje, ki se dviga skoraj navpično kakih 50 metrov, od koder je lep razgled v mlado bo-

rovje, kamor je zginil gams. Ves čas je deževalo in snežilo, megle so se pretegovala gor in dol, midva pa sva oprezovala in prezebala. Po dobri uri zapaziva, da se v borovju nekaj premika in na majhni jasi se pojavi gams na kakih 120 korakov. Dobro pripravljen uravnam križ v daljnogledu za pleče gamsa, rahel pritisk in — šklep —! Gams je zginil, jaz sem pa stal pred tovarišem kakor polit cucek. Bila sva res mokra.

Ko stopiva na cesto jo primaha Jože z lepim gamsom z Uršlje gore. To me je opogumilo, da bi znova poizkusil. Tovariši ni ugovarjal in dobro premočen se je obrnil proti domu.

Zavil sem nazaj na rob, da bi ugotovil v snegu, kam jo je gams pobrisal. Nekaj metrov pod stezo na Matuhovo nenadno odskoči gams. Na stezi dvakrat postoji, toda obakrat mu pleče zakriva debelo borovje. Nato se v dolgih skokih požene navzdol proti Strgariji ter čez cesto in potoček v nasproti ležeče Krpuhovo. Ker zaradi strmine nisem mogel po sledu, sem ga v velikem loku obkrožil. Snežiti je začelo vedno bolj in to mi je omogočalo, da sem ostal na pravem sledu, ker gams ni bil daleč pred menoj. Nad strmino je gams pod stenami zavil v smeri proti Krpuhu. Prepričan, da gams ni daleč, sem pazljivo nadaljeval pot. Zazdelo se mi je, da slišim v jarku pred seboj skoke. Hitro pripravim puško in v tem že skoči gams iz jarka na majhen porobek in obstoji. Z dobrim naslonom se v tretje ustavi, križ v daljnogledu za plečem gamsa in — šklep. Tedaj je tudi mene minila dobra volja, nad smolo in zadegal bi bil puško po skalovju, da se nisem pravočasno spomnil, da bi bil vrgel v brezo 150 jurjev. Pregovor, v tretje gre rado, se je uresničil. Gams je odskočil, jaz pa dobro »nasmoljen« po sledu za njim. Izmučen od naporov obstojim na cesti in se poslavljam od gamsa. A glej ga, vraga. Na 80 metrov stoji na skali in me gleda. Še preden sem utegnil sneti puško, je odskočil nazaj, od koder je prišel. Prehitel te bom, sem si mislil. Hitro po cesti do razpotja, po stezi navzgor na rob in tam te bom pričakal. Toda gams je bil hitrejši, to se pravi, smola. Videl sem samo še sled, ki je šel preko roba navzdol na razpotje in križal cesto prav tam, kjer se je zjutraj smola pričela...» Tako je bil sklenjen krog lovske smole, ki je lovцем najmanj tako zvesta kakor njihove ženice.

Za konec naj še povem, da je naš priznani strokovnjak pred tem ocenil to smolasto bokarico 7 krat 57 krat 16, za pol kranjsko in pol boroveljsko, ki bo sina in še koga drugega razočarala. V mehanizmu je bila potuhnjena napaka. Zvečer sem potegnil svojo še bolno nogo do sina in smo si v veselem razpoloženju voščili novo leto, brez lovske smole.

Op.: Preden greš na lov preskusi puško, da ne boš razočaran!

»Naselili« smo dvajset divjih prašičev — in drugo

Clovek bi najprej vprašal, kje pa so taki tiči. Pa o tem pozneje. V pogovoru s kmeti lovci marsikaj dožive in zvedo. Imamo opravka z ljudmi, ki imajo uvidevnost in smisel za divjad in lov. Sicer često zaradi osebne koristi, a vendar pozitivno, ker pričakujejo korist na svojih posevkih. S tem pa pomagajo ščititi divjad, stvarno fazane. Za ta namen pa je treba veliko prepričevanja.

Naj navedem primer. Ko sem v lanskem decembru prinesel krmo na krmišče, opazim kmeta, ki je z rovnico in sekiro odstranjeval v okolici krmišča grmovje, prepotrebno skrivališče fazanov. Ustrašil sem se za prijetno zatočišče fazanov, ki je bilo kot otoček sredi smrekovega gozdička in skrivalo skupino fazanov. Če to odstrani, sem pomislil in pristopil: »Kako je očka?« »Tole grmovje bom malo posekal, ker sedaj ni ravno drugega dela,« je dejal in hotel nadaljevati. Vprašal sem ga, če ve, kaj imam v tem grmovju. Pritrdil je. In tako sva začela razgovor o fazanih in opisal sem mu tega lepega ptiča kot izrazitega mesojedca. Seveda je na to vprašal, zakaj jim nosim koruzo. Tudi to sem mu obrazložil, o vsem tem razgovoru se je že malo manj bal za svojo koruzo in pšenico, ki bo spomladi rastla v bližnji okolici. Pobral je sekiro in rovnico ter odšel domov s pripombo, da bo spomladi posekal grmovje. K sreči imajo fazančki še sedaj prijetno in varno zatočišče.

To je primer, kaj lahko naredi lepa beseda.

Druga plat. Predstavljajte si ženščino, ki bi rada v eni minuti toliko povedala kot jaz v eni uri. Pa prideš taki v roke takoj zjutraj, ko stopiš iz veže na cesto: »Dobro jutro... dobro jutro.« Clovek se komaj zave, da je napaden. »Pa so mi tri kure na dvorišču poginile... pa saj ste nastavljali strup za lisice... kdo nam bo škodo povrnili.« Kakor toča

z jasnega. Težko sem prišel do besede in ji razložil, da lovska družina kur ne plačuje, da nismo nastavljali ampul na dvorišču, da sem na vse tri nastavljene ampule pobral lisico. Posrečilo se mi je, da sem jo odpravil, čeprav je še dolgo po poti bese-dičila.

Šel sem na zborna mesto za pogon na divje prašiče, ko me napade že druga. Je sicer mlajša, a nič manj zgovorna. »Kdaj mi boste prišli ocenit škodo?« je zakokodajskala. »Oprostite, škodo ste prijavili šele pred dvema dnevoma. Imamo pa več prijav in jih opravimo po vrsti.« Beseda je dala besedo in prišla sva celo do pogonov na prašiče. Pojasnil sem ji, da lovci nismo za varovanje njihovih njiv, da smo bili lovci, ko divjih prašičev tukaj še ni bilo in da smo sedaj vsi skupaj žrtve teh. Zato je dolžnost kmetov, da lovcem pomagajo pri pogonih, ker le z njihovo pomočjo bo možno krotiti prašiče.

Tedaj pa strela z jasnega. »Saj govore, da ste kupili 20 divjih prašičev in jih spustili v lovišče.« Najprej mi je zaprlo sapo, nato pa sem se na široko zarežal. Škoda le, da se nisem znašel in ji potrdil, da smo to naredili za osvežitev krvi. Neverjetno! Mogel sem ji dati le nasvet, da naj takih bedarij ne govori.

Iz navedenega je razvidno, kako nepoučeni so ljudje in da nimajo pojma o našem lovskem gospodarstvu. To ledino bo treba bolje preorati že pri šolski mladini in nadaljevati vse do odraslih na raznih sestankih in na predavanjih, da bodo ljudje sprevideali, da lovci n. pr. divjih prašičev ne zarezajo, ampak jih skušamo držati v mejah znosnega staleža.

F. Golavšek, LD Vransko

Obsodimo samo krivca

Ludvik Marič

Priznam, da mi je težko v lovišču ustreliti psa. Težko tudi tedaj, kadar moram, ker sem prepričan, da je škodljiv lovišču. Nikakor pa ne morem obsoditi na smrt kužka, ki v času, ko je na polju polno pridnih kmetovalcev, vohlja po poti in gre očito po sledu nekoga, ki ga išče. Na njem je neka dobrodušnost, niti se te ne boji. Z lahkoto ga ubiješ, toda po krivici. Poginiti mora revček zaradi tega, ker je zaradi pasje zvestobe iskal svojega gospodarja.

Lovci smo uzakonili, da uporabljamo za lov samo pasemske pse, ki imajo rodovnik. To že zaradi tega, ker nam izvor psa v veliki meri jamči za sposobnosti, ki jih od lovskega psa zahtevamo. To je potrebno, ker lovimo z določenimi nameni in nalogami za razvoj in napredek tega športa.

Sem star pobornik vzreje pasemskih psov in kulturnejšega pasjega športa. Priznam pa, da je tudi marsikak križanec kljub pomanjkanju rodovnika dober prijatelj svojega gospodarja in zvest čuvaj njegove imovine. Imam razumevanje za ljubezen do kužka in za žalost ob njegovi izgubi, tudi v primeru, kadar pogine v lovišču, kamor zabloudi s poštenimi nameni, iščoč svojega gospodarja. Zato tudi razumem pismo Jožefa Š., katerega je poslal Lovski zvezi Pomurje, v podobni zadevi, ko je hčerka pomotoma izpustila zaprtega kužka, ki jo je ubral za svojim gospodarjem na polje, brez slabih namenov, pa po nekaj minutah svojo privrženost do gospodarja plačal z življenjem.

V svojem pismu navaja Jožef svojo naklonjenost divjadi tako poleti kakor pozimi. V to niti malo ne dvomim. Prepričan sem, da bo njegov odnos tudi v bodoče tak, četudi dolgo ne bo mogel pozabiti ne on, ne njegova družina, psička in četudi dolgo ne bo mogel vzgojiti tako razumnega kužka kot je bil poginuli.

Njegovo pismo, prežeto z ljubeznijo do tega psička, me je napotilo, da sem napisal te vrstice hkrati z namenom, da bi apeliral na plemenitost in

pravičnost lovca, da ne strelja slepo vsakega psa, ki ga sreča v lovišču.

Dobro se razlikuje pes-ropar lovišča, ki ga navadno srečate v lovišču rano zjutraj in zvečer, mokrrega od rose, potuhnjenega in opreznega kot volka, največkrat v družbi z drugim takim roparjem, od pohlevnega psička, krotkega pogleda, ki se ne boji srečanja z lovcem. Roparjem je največkrat težko upihiniti življenje in če se to posreči, je uspeh vreden zadovoljstva, saj smo storili lovišču veliko uslugo.

Nikar me ne zavede pohlep po točkah za uničene roparice, da ne bi oprostil psu, ki se slučajno enkrat pojavi na kolovozu v lovišču. Še manj sem krvoloden, da bi ubijal brez pomisleka samo zato, ker to dovoljuje zakon.

Ravnatoko se vedno spomnim na slabega gospodarja, ki ne pazi na svojega psa, da bi mu onemogočil pohajkovanje po lovišču ali ga celo k temu prisilil, ker mu ne da potrebne hrane in je pravzaprav gospodar kriv, da moram ubiti psa, bitje, ki mi je pod drugačnimi okolišninami najljubša žival.

Brez dvoma se po dobro urejenem lovišču ne smejo klatiti psi, če hočemo uspešno gojiti. Storitimo moramo svojo dolžnost, da zaščitimo divjad. Toda pravično, da nam ne očita vest. Pravilno in odločno proti tistemu, ki je proti nam grob ali celo sovražen, pravilno in prijazno proti onemu, ki nam ne odreka pravice, žaluje pa za izgubljeno živaljo. Obdržimo tega človeka za prijatelja živali, oni drugi je itak sovražnik lovišča.

Nikar se tudi ne prenačimo z likvidacijo lovskega psa, če ga srečamo v lovišču. Površen lastnik mogoče niti ne ve, da zahaja na kriva pota. Opozorimo ga, preden uničimo mogoče dobrega psa, plemenitega izvora, ki ni kriv zle usode.

Izvršimo svojo dolžnost v interesu lovišča, ki nam je zaupano v upravljanje, vendar pri tem ne pozabimo niti na rabsodnost niti na srce, ki nam bije v lovskih prsih.

Divji lov v dolini suhe robe

Ribničani so znani po svoji suhi robi ter po svoji hudomušnosti po vsem svetu. To so naši zdomarji ali kakor jim pravimo, rešetarji. Toda v lovskih vrstah je nekoliko drugače.

V dolini, ki se razprostira od Ortneka do Dolenje vasi, upravljajo lovišča štiri lovske družine, in sicer Velike Poljane, Ribnica, Dolenja vas in Sodražica. V Veliki gori je tudi gojitveno lovišče »ROG«, Ko, čevje. V lovskih vrstah je zbranih preko 120 organiziranih lovcev.

Lovišča se razprostirajo po Veliki in Mali gori, kjer so zastopane vse vrste divjadi, to je od zajca, jelenjadi, prašičev do medveda. Sem pa tja se priklati v Veliko in Malo goro tudi mrhar volk, ki pa še daleč ni tako nevaren, kakor neorganizirani lovci ali divji lovci. Mrharijo ob vsakem letnem času, nastavljajo zanke ali preže s puškami na stečinah in izhodih na pašo. Nekaj primerov:

Nisem bil še član lovske organizacije, ko sem bil na službenem obhodu v Mali gori. V senožeti, zarasli z borom me je zadah po mrhovini napotil, da sem preiskal kraj. Našel sem srno z mladičema, v zanki iz žice. Njene steklene oči so pretresljivo obtoževale mrharstvo in divji lov.

V decembru 1958 me je član LD Velike Poljane obvestil, da so v popoldanskih urah hodili po lovišču

sumljivi ljudje. Takoj drugi dan smo se odpravili na obhod lovišča. Odvzeli smo dve italijanski puški in posestnike orožja prijavili sodišču.

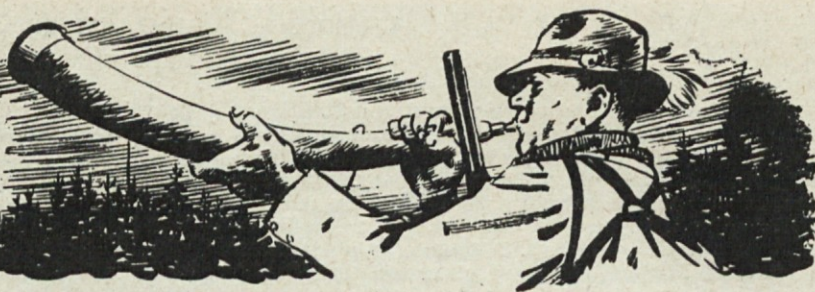
Zbirali smo se na napovedano brakado na zajce pri Marofu. S članom LD Velike Poljane sva šla proti zbirnemu mestu skozi gozd Žrnovec. Pred nama je zbežal lovski tat in nama pustil le eno-čevko kal. 16 in kos srnjadi, njegov plen prejšnjega dne.

Bil je deževen dan 5. maja, primeren za divji lov. Lovci me je obvestil, da so zvečer v bližini naselja padali strelji. Brž sva naredila zasedo. Toda trije nepridipravi so naju opazili ter jo ubrali proti sosednji vasi. Na glasen »stoj« so odvrgli plen, ustreljeno srno, s šibrami »P-8«. Lovci se vprašamo, kje dobe nepoklicani originalno municijo za šibrenice? V petih letih so bile odvzete kar tri lovske puške z originalnimi naboji. Morda so »tovariši« nekaterih legalnih lovcev?

Primeri so bili, da so se organizirani lovci tudi »zmotili« in uplenili namesto zajca ali prašiča — srno. K sreči so jim to mrharstvo preprečili lovci, »kratkovidne« pa izključili. Tudi danes so še med nami, ki se pečajo z mrharstvom. Toda nič ni tako skrito, da bi ne bilo kdaj očito.

Anton Krajec

IZ LOVSKEGA OPRTNIKA

K članku »Se o članstvu v lovskih družinah«

V 7. številki našega glasila pisec članka »Se o članstvu v lovskih družinah« trdi, da je število članstva v lovskih družinah določeno od lovske zveze. Ta ureditev se mu ne zdi pravilna in želi, da bi lovska družina imela proste roke pri sprejemanju novih članov, ker bi na ta način potrebam ustrezno izpopolnila svoje vrste. Pisec je s svojimi izvajanjmi šel mimo dejanskega stanja in želi doseči to, kar lovske družine že imajo.

Ne drži, da je število članov lovske družine določeno od lovske zveze. Menda ni primera v LRS, da bi katerakoli zveza sama od sebe določila in predpisala največje število članov lovski družini. Res pa je, da lahko lovska zveza izjemoma določi največje število članov lovski družini, če lovska družina to predlaga in če okrajni ljudski odbor — danes občinski ljudski odbor — to potrdi (glej čl. 15 zak. o lovu). Če ima ena ali druga lovska družina predpisano maksimalno število svojih članov, je to sama predlagala in zahtevala od lovske zveze.

Domnevam, da ima lovska družina, katere član je pisec navedenega članka, maksimirano število članstva. Njegova lovska družina je tedaj morala svoj čas prositi za tako omejitev. Če moja domneva drži, s tem niso zaprta vrata novim članom preko določenega števila. Lovska družina sme sprejeti nove člane preko tega števila, če razmere v lovišču to dopuščajo. Določitev največjega števila članov pomeni le, da lovska družina ni dolžna sprejeti več članov, kot ima predpisano. To je jasno povedano v čl. 6. enotnih pravil lovske družine. Tamkaj je rečeno, da lovska družina lahko sprejem odkloni med drugim tudi, če je dosegla največje določeno število. To se pravi, da ni dolžna odkloniti novih prosilcev. Lovska družina ima tedaj proste roke pri odločanju o številu svojih članov. Pisec se za-

voljo navedenega bori za pravico lovske družine, ki jo že ima. Pri pravilnem tolmačenju določil zakona o lovu in družinskih pravil, lovska družina prosto odloča, ali bo imela le toliko članov, kot je svoj čas predlagala, ali pa bo šla preko tega števila.

S. F.

Svinjska kuga med divjimi prašiči

Iz poročila predstojnika Veter. oddelka Fakultete za agronomijo, gozdarstvo in veterinarstvo, prof. dr. S. Valentinčiča, od 13. okt. t. l., objavljamo: Veter. oddelek je bil do navedenega dne obveščen, da so na področju lovskih družin Kresnice, Dobrunje in Grosuplje našli 23 ali poginulih ali bolnih (nenormalno gibajočih

se) divjih prašičev, in sicer ob vodah, kar kaže na to bolezen. Izgleda, da bo kuga zdecimirala kakih 80 % te divjadi v nekaj tednih in bo potem bolezen sama zamrla. Če se lovske družine odločijo, da bi skušale zaježiti to bolezen, bi bilo treba na tem področju (Zasavje) predvsem okrepiti nadzor v loviščih, da bi se poginuli ozir. bolni prašiči čimprej odkrili. Mrtve in bolne ustreljene bi bilo treba na mestu globoko zakopati, če bi veterinar drugače ne odredil. Hkrati bi bilo povečati odstrel — individualno po presoji glede zdravja, nikakor pa ne v pogonih, ker bi pregnani prašiči bolezen lahko prenesli v neokužene kraje. Odstrel bi bilo treba povečati tudi v loviščih, ki meje na okužene. V ogroženem področju bi bilo pa treba cepiti domače prašiče.

Ur.

Divji prašiči na Mežaklji

Mežaklja spada po svoji višinski legi med hribska lovišča.

Lovišče pada v Savsko dolino v strmih stenah, na drugi strani so pa temni gozdovi s posekami, košenicami in pašniki.

Ni dolgo tega, kar smo po rovtih odkrili prve razritine po divjih prašičih. S časom so bile te vedno večje in po vseh rovtih in pašnikih. Končno so zahtevali lastniki odškodnino in prvič se je zgodilo, da je bila na Mežaklji ocenjena škoda po divjih prašičih.

čih. Lov na ščetinarje je bil ja-
lov in na račun lovcev je padla
marsikatera šala. Ko sem nekoč
pojasnjeval kmetu, kako težko je
priti prašičem do živega, me je
končno zavrnil, češ da je to le
izgovor in da vedo, da so lovci
prašiče od nekdaj namenoma pri-
peljali, da bi imeli več lova.

Zadeva je postala neprijetna,
ko so jeli prašiči hoditi z Meža-
klje na Laze na oves, krompir,
koruzo in podobno. Da bi naredili
konec škodi, je nadlovec Franc
Ličof presedel precej noči po
drevesih ob njivah — na prazno.

Po tem neuspehu se je nekoč
vračal z lovišča preko njiv na
Lazah in opazil, da prašič na sve-
že gospodari po ovsu. Zopet je
bilo pet noči čakanja zaman.

Nekega dne je zopet našel
sveže sledove v koruzi in takoj
si je pripravil sedež na češnji ob
njivi. Ura v blejskem zvoniku je
odbila osem, ko je že sedel. Bil je
popoln mrak. Dober severozahod-
nik mu je dajal upanje, da je
pred prašičjim nosom varen. Lu-
na je le od časa do časa med
oblaki osvetlila njive pred njim.
Popolna tišina, minevale so ure,
deset bije v zvoniku. Ob robu
gozda nad njivami se nekaj čr-
nega premakne in zopet zgine.
Naenkrat se pojavi v daljnogledu
sredi travnika črna gmota, kakor
da je zrasla iz tal. Toda — pre-
daleč. Črna gmota zopet zgine.
Minute so dolge kot neskončnost.
Mine pol ure in črnih se zopet
pokaže, tokrat pod jablano, kjer
pobira jabolka. Za strel je še
vedno negotovo — malo še čaka,
morebiti se približa. In kakor da
je čutil vroče želje, se ščetinar
usmeri naravnost proti lovcu in
preko ajde pušča široko gaz. Na
robu njive za trenutek postoj, se
obrne nekoliko v desno in pokaže
pleče. Križec v strelnem daljno-
gledu se prilepi na vrat in pok
z daljnjim odmevom pretrga noč-
no tišino. Močno hropenje in ote-
panje naznanjata dober pogo-
dek... Merjasec je tehtal 140 kg.

Kmetje so z zadovoljstvom že
navsezgodaj prihiteli ogledovat to
»pošast«, ki jim je prvič, kar
pomnijo, delala škodo po njivah.
Franceta pa bodo krepki čakani
spominjali na prvi tak doživljaj
na Mežaklji.

*Marjan Langus, Javornik,
Cesta v Rovte 16*

Moje doživetje s srnjačkom!

Dne 24. julija 1960 sem zvedel
po naključju, da ima družina
Globevnik v sosednji vasi srnjač-
ka, ki še ni spoznal zelene bra-
tovščine, pa ga je že zadela kruta
usoda, da je zgubil svojo mater.

To sklepam po tem, ker so ga
otroci slišali pivkati več večerov
v gozdu blizu hiše in ga tam tudi
našli vsega prestradanega. Pri-
nesli so ga domov in ga tako re-
dili že teden dni. Med tem časom
pa so ga zapirali v hlev k živini,
kjer mu je krava zlomila zadnjo
nogo, visoko v stegnu, kar sem
ugotovil takoj, ko sem ga vzel v
naročje.

Premišljeval sem, kaj naj sto-
rim in prišel do sklepa, da ga
odnesem na svoj dom in se po-
trudim, da ga ozdravim, če ravno
nisem od stroke. S pomočjo svo-
jih prijateljev, ki so mi pomagali
pri zdravstvenem ukrepu, sem
djal srnjačku nogo v mavec. Da
pa ne bi nastale kake komplika-
cije, sem nogo povil prvo z gaz-
nim ovojem, nato obložil nogo s
primernimi deščicami, nato pa z
mavčevo raztopino namočil dru-
gi povoj in prva pomoč je bila
narejena.

Ker pa sem vedel, da je treba
živali tudi primerne nege, sem
poskrbel tudi za to. Šolski upra-
vitelj in njegova žena sta mi ob-
ljubila, da bo dalje srnjaček pod
njihovo oskrbo, ker ima šola lep

velik ograjen vrt in bo žival na
prostem. Hkrati pa bo preskrb-
ljen tudi s hrano. Seveda je do-
bil tudi svoje ime »Miki«, na ka-
terega prav dobro sliši in je v
zelo dobrih odnosih predvsem z
otroki, medtem ko mu odrasli
ljudje niso tako pri srcu. Po
enem tednu sem opazil, da se ži-
valca že opira na nogico in če-
dalje manj šepa, z dneva v dan
pa se je zdravstveno stanje sr-
njačku boljšalo. Po treh tednih
sem s pomočjo oboževalcev ži-
valce odstranil z noge mavec. Te-
den dni za tem pa je srnjaček že
hodil popolnoma pravilno in se
zelo lepo razvija, kar priča tudi
posnetek. Zelo sem ponosen na
uspeh, ki sem ga imel v lastni
praksi, da sem obvaroval življe-
nje nedolžni živali, ki ji je ne-
usmiljeni krutež ubil mater, še
preden je spoznala življenje v
prosti naravi. Še bolj pa sem
hvaležen ljudem, ki imajo razu-
mevanje in dobro srce do tako
ljubke živalce, ki bo po vsej ver-
jetnosti prvo poletje odšla med
svoje sorodnike v cvetočo naravo.

*Franc Rozman, miličnik
član LD Raka*

Potepuški psi — škodljivci lovišča

Ker že dalj časa nisem zasle-
dil v našem lovskem glasilu snovi
iz tega naslova, naj opišem pri-
mer iz našega lovišča.

Letos 6. junija sem se pozno
zvečer vračal iz lovišča. Spotoma
sem se oglašil še pri gospodarju
naše lovske družine z namenom,
da si poveva doživljaje tega dne,
ker sem vedel, da je bil tudi on
v lovišču.

Pri vstopu v kuhinjo sem ostr-
mel, ko sem videl, da se z ženo
trudita, da bi spravila nekaj kap-
ljic mleka v gobček srnici, stari
dobrih 24 ur. Tudi jaz sem poma-
gal in uspelo nam je, da smo jo-

kajočo srnico nekoliko potolažili. Srnico je namreč prinesla neka ženska ter povedala, da je mater-srno odgnal potepuški pes — volčjak.

Po končanem razgovoru, ki se je v glavnem vrtel le okoli škode, ki jo povzročajo psi — klateži v tem času po lovišču, sem odšel domov. Že med potjo sem se odločil, da grem naslednji dan takoj po službi na kraj, kjer se je to zgodilo, da bi kaj natančnejšega izvedel.

Zenica, ki je srnici rešila življenje, mi je povedala, da je srna verjetno ravno povrgla mladiča, ko je pripeljal mimo po kolovozu s planine-voznik hlovino. Imel je s seboj neprivezanega volčjaka, ki se je v bližini domačije ustavil, povohljaj v zrak ter zdivjal v gozd. Takoj za tem so domači opazili bežečo srno, za njo pa volčjaka.

Proti večeru so otroci zaslišali milo vekanje v grmičevju in našli še mokro srnico, ki jo je zapustila odgnana srna. V strahu, da bo mladič poginil, oziroma da ne postane žrtev roparic, ga je žena odnesla pozno zvečer v hlev in ga po tretji uri zjutraj, še preden se je začelo daniti, vrnila na isto mesto misleč, da ga bo srna le še poiskala.

Ves dopoldan je srnica jokaje klicala, vendar brez uspeha — srne ni bilo nazaj. Zato ga je v naročju odnesla gospodarju lov-ske družine.

Po pripovedovanju ženice sem se odločil, da preiščem vso okoličnico. Na žalost je bilo vse dokaj natančno iskanje neuspešno. Verjetno je izčrpana srna postala plen volčjaka. Tudi naslednji popoldan je bil pohod prazen. Proti večeru sem se odločil, da sedem nekam v zaklon in na mestu počakam do popolnega mraka. Ko

tako sedim z željo, da bi se srečal s krvolokom, opazim na obronku gozda, kakih 70 korakov nižje od mene, rdečo liso. Z daljnogledom ugotovim lanskega šiljarja, ki je ravno obstal, strigel z ušesi in strmeli v smer, od koder je prišel. Njegovo obnašanje mi je dalo takoj slutiti, da ni sam, oziroma da pride še nekaj za njim. Brž sem pripravil puško. Naenkrat se srnjak požene v dir in kmalu opazim, da se grmovje maje iz smeri, od koder je prišel srnjak. Tedaj zagledam sivo, dokaj veliko postavo, ki se neprestano premika s sklonjeno glavo po sledu srnjaka. Ker je bila razdalja precejšnja, se odločim za kroglo. Puško stisnem k licu in čakam, da se na bolj pregledni jasi pokaže ropar, ki se niti na moj žvižg ni ustavil. Med tem ga ujamem v križ daljnogleda in že odjekne strel. Zadelek je volčjak nakazal, saj ga je vrglo skoraj meter visoko, vendar ni obležal na nastrelu. Cvileč se je spustil v dir, toda popolnoma v drugo smer, kot pa pred njim srnjak. Tudi usoda volčjaka je postala skrivnost, prepričan pa sem, da je odšel v večna lovišča.

Na podlagi gornjega primera je LD na sestanku sklenila, da razglasi vsem lastnikom psov, da v bodoče nobenemu psu, ki bo v lovišču neoprečen, četudi v bližini človeka, ne bo več prizanašala. Uspeh ni izostal, saj smo v štirinajstih dneh odstranili kar deset takih potepuhov.

Takoj za tem se je v določenih predelih lovišča pojavila srnjad, kjer je poprej zaradi stalnega nemira ni bilo. Tako bi kazalo, da ravnajo vse družine, zlasti pa naše sosednje. Zakaj le s skupnim prizadevanjem bomo uspeli, da zadostno zaščitimo našo divjad.

Mirko Skudnik

Malomarnost povzroča smrt

Iz časopisnih poročil:

1. V ponedeljek popoldne je umrla zaradi zastrupitve dveletna Marta Trampuž iz Kosez pri Vodicah. Starša sta na njivi kopala krompir, z njima pa je bila tudi hčerka, ki je našla na njivi ampulo cianovodika in jo pokazala očetu. Ker je oče ni poznal, se dalje ni menil. Deklica pa je ampulo pregriznila in takoj umrla.

2. Trije otroci so se spomladi igrali v gozdčku blizu domače hiše. Triletni bratec je našel ampulo in jo pokazal bratu in sestrici, češ našel sem bonbon. Starejši otroci so mlajšemu hoteli vzeti svetlečo se kroglico in tedaj je mali fantek ampulo djal v usta in ugriznil — v smrt.

3. Lovski pomožni čuvaj je pripravljaj smrtonosne grizljaje na verandi. V koščke loja je vtikal ampule in vabe polagal na mizo. Prav takrat ga je nekdo poklical. Lovce je zapustil verando, ne da bi vrata zaprl ali še bolje, za seboj zaklenil. Vonj loja je privabil braka jazbečarja, ki je izmaknil grizljaj in poginil.

Gozdovi okoli Kidričevega (prej Strnišče) so eldorado za fazane; lisici tam seveda ni mesta. Da bi fazane ne vznemirjali, so lisice zastrupljali pozimi z ampulami. Uspeh je bil dober. Fazani so lahko v miru obiskovali krmišča. Naslednjo pomlad so otroci iskali mavrohe. Deklica je našla ampulo, jo pregriznila in umrla. Kdo je kriv? Malomarnost tistega, ki je ampule polagal. Brez krivde pa tudi lovska družina ni, ki je zaupala to delo nevestnemu članu, ki ni stalno nadzoroval položenih ampul.

Zgodi se pa, da vabo najde vrana, sraka ali šoja. Če košček ni prevelik, ga ptič pogoltne z ampulo vred. V takem primeru izloči nepoškodovano ampulo z iztrebkom in ostane živ. To se zgodi tudi pri lisici ali volku. Nepoškodovana ampula je slej ko prej nevarna, ne roparicam marveč otrokom, ki jo najdejo in vzamejo kot igračo ali bonbon.

Dolžnost strupilca je, da za nastavljanje izbire odročen kraj, da si dobro zapiše mesta, kamor je ampulo položil in kdaj. Nevarni strup mora biti pod nenehno kontrolo. Slehern dan se mora prepričati, ali je vaba še tam. Kraj mora biti na primeren način označen. Če je vabo vzela roparica, jo je treba poiskati. Ne bo daleč, ker cianovodik naglo deluje.

Lahko pa vrana, sraka ali šoja vabo razkljuje, obere meso ali loj in ampula ostane nepoškodovana. Vse vabe je treba, ko mine čas

strupitve, pobrati in zavarovati, najboljše uničiti. Samo tako se izognemo nesrečam.

Navedeni primeri opominjajo, da naj lovske družine temeljito ocenijo člana, preden mu zaupajo strup.

A. S. Pirc

Donoš mladič razpadel v srni

Lovski čuvaj Maks je uplenil 30. sept. 1960 zvečer v obmejnem pasu lovišča srno, ki je imela v sebi popolnoma razvitega in za roditelje godnega mladiča. Spola ni bilo mogoče ugotoviti. Mladič je bil že čisto razpadel in so bile noge le še gola kost.

Ta srna na videz ni kazala nobenih obolenj; bila je lepo rejena in dobro prebarvana. Iztrebljena je tehtala 18 kg. Sklepano po zobeh, je bila stara 5 do 6 let.

Zanima nas, če je znan kak tak podoben primer in kaj naj bi bil vzrok pozni nosečnosti.

Fortunat Juvan,
LD Dravograd

Muflon pod Čavnom

Ne bi bilo prav, da bi zgodba o muflonu, ki je svojo dolgo življenjsko pot končal na Vrtišču pod Čavnom, ostala znana le ožjemu krogu lovske bratovščine.

V zadnjih letih pred drugo svetovno vojno v času, ko so kotorne že bile v pari in si je tudi lisica pod Zasadam pripravljala novo bivališče za svoj zarod, se je čreda pastirja Lojzeta Jelinovega iz Malovš, mirno pasla po že ozelenelih tratah gmajne nad vasjo. Pastir je leno dremal na pomladanskem soncu. Nenadoma se je zbudil in glej, črede ni bilo nikjer. »Kam vas je hudič njisu?« je polglasno zabrundal. Z roko na čelu se je začel razgledovati po okolici, a črede ni bilo. Mahnil jo je v smer proti Jarčniku in za nekim robom zagledal svoje ovce. Kaj se pa tam med njimi premika, glej! Močna, črna žival z dolgo dlako, zaviti rogovi, kot nekakšen oven. Ovce so se plašno umikale novemu prišlec, čeprav je ta za vsako ceno hotel med nje. Čreda se je nemirno premikala po gmajni. Pastir je hotel čudno žival prepoditi, a niti s kamenjem mu to ni uspelo. Zvečer je novi svat prišel s čredo v vas. Pastir je poklical ljudi, naj si ogledajo čudno žival. Radovedno so motrili žival, a o nji ni nihče ničesar vedel. Soglasno so se odločili, da jo ujamemo in privežemo. Najpogumnejši mladeniči so se spravili na

plen, a žival se jim je urno izmuznila in z lahkoto preskočila ovčjo stajo. Naslednje jutro je novi svat bil že spet pri čredi. Ves dan se je motal okrog plahih ovč in vsi poskusi pastirja, da bi jo odgnal, so bili zaman. Celo udarec s kolom mu ni nič zalegel.

Pastir Lojze ni imel več miru na paši. Rogata žival je silila med plašne ovce, ki so se le nemirno premikale sem ter tja, sočna trava jih pa ni mikala. Pastir se je odločil, da mora žival na kakršen koli način odstraniti.

Poslal je mladeniča k lovcu, vaškemu zdravniku Bevilaqui, v sosednjo vas z naročilom, naj lovcu opiše žival ter ga poprosi, da bi prišel s puško na gmajno in rešil čredo pred čudnim vsiljivcem, njega pa skrbí, ki jih kot pastir nikoli ni kaj imel.

Zdravnika je zvedavost takoj pognala na pot. Oprtal si je svojo dvanajstico in se odpravil v družbi nekaj vaščanov k pastirju Lojzetu. Radovedno si je ogledal žival; tudi on je ni poznal. Domneval je, da bo verjetno kakšen primer križanja med ovco in gamsom. Zato ni okleval dolgo. Od skalnatih robov Velikega roba je udaril odmev, na Vrtišču med kamenjem je pa obležal čudni svat.

Utrujeni so prinesli plen na zdravnikov dom. Zdravnik je takoj stopil v knjižnico in na svoje začudenje ugotovil, da je ustreljena žival muflon.

Od kje neki muflon? Saj mufloni živijo le na Siciliji. Kaj sedaj? Razdelil je navzočim plen (meso je bilo zelo trdo in tudi čudno je dišalo, da ni bilo užitno) ter jim naročil, naj o zadevi molče. Kožo in rogove je poslal sorodnikom v Benetke, da bi kožo ustrojili, a se je že med potjo pokvarila.

Dogodek pa le ni ostal prikrit. Že čez nekaj dni je v vasi v karni karabinerjev zazvonil telefon. Iz Gorice je prišlo sporočilo, da je doktor ustrelil muflona. Takoj naslednji dan so iz Gorice prišli zasliševati doktorja in pastirja Lojzeta. Doktorjev zagovor se je nadaljeval še v Gorici in se brez posledic končal.

Končno se je le zvedelo, kako je muflon prišel s Sardinije na gmajno pod Čavnom.

V letih 1934—1935 je nekaj lovcev, živčih v Gorici, imelo v zakupu lovišče na Banjški planoti. Posrečilo se jim je, da so dobili 3 muflone s Sardinije, 2 samici in 1 samca. V prvem letu je imela ena samica mladiča. Usoda ostalih živali mi ni znana.

S tem sem opisal dogodek, ki mi je živo ostal v spominu, to je dogodek o živali, ki jo je življenjska pot vodila iz Sardinije na pobočja in gmajne našega Cavna in se tam končala.

Alojz Ličen,
NOVA GORICA, Trubarjeva 5

Srnjak se je nabodel na vejo

Že je 28 let, ko se mi je tov. France ponudil, da bi rad odstrelil srnjaka ob času prska v Rudnici.

In tako sem ga povabil za nedeljo 2. avgusta, bilo je krasno poletno jutro. Popeljem ga v smrekov gozd, kjer sem vedel za starega znanca — srnjaka.

Komaj sva vstopila v smrekov nasad, pa se Francetu obesila suha vejica za rokav suknje in že zaslišiva, kako je zaropotalo in srnjak je začel močno bokati, a midva sva se presenečeno spogledovala. Bokanje je bilo slišati še kakih 300 metrov od naju, potem pa je utihnilo. Kaj sedaj? Predlagam, da ga obkoliva, čim bolj neslišno, in tako prideva na gotovo mesto, kjer se mi je zdelo, da mora biti srnjak v bližini. Po desetminutnem premoru zapiškam enkrat — dvakrat in že opazim, da France, ki je sedel od mene 10 korakov, dviga puško, jaz seveda takoj prekinem s klicanjem.

Po oddanem strelu jaz srnjaka nisem videl, pač pa sem slišal težke skoke navzdol med smrečjem. Naenkrat pa vse tiho in France mi zamahne z roko, naj pridem k njemu. Začuden me gleda ter kaže s prstom, češ, glej srnjaka, kako stoji med smrekami oddaljen 50 korakov. Daljnogleda nisva imela in začela sva se mu bližati. Ko prideva do nje — kaj vidiva. Srnjak se je z zadnjimi močmi zalezel v močno suho in odlomljeno smrekovo vejo, se nabodel nanjo pod hrbtnico ter tako dobesedno obstal, le da je bila glava povešena, ker je bil že mrtev; sicer pa je bil tudi dobro zadet. Še sedaj se večkrat spomniva tega primera.

I. V., LD Pristava

Dedek Mraz mi je prinesel piščanca

Tudi domači golobi menda niso lovna divjad, razen za »zelenca«, ki frka tudi po tropu domačih golobov, ako krožijo malo dlje od hiš.

Imam dva para težkih domačih golobov, katerim sem moral napraviti valilnike prav nizko, ker so zelo slabi letalci.

Ker predvidevamo valjenje fazanjih jajc, smo si obdržali za vsak primer več malih kokoši čez normo za naše gospodinjstvo. Kmalu v jeseni je začela nesti jajca piška, katere jajca niso dosti debelejša od fazanjih. Za gnezdo pa si je izbrala golobja gnezda. Pri tem je pomečkala dvoje golobjih jajc. Pregarjali smo kokoško od golobnjakov, toda decembra, ko sta goloba zopet valila, se je vtihotapila zopet v njih gnezdo (valila sta v drugem predalu), pomečkala jajca in znesla svoje. (Boj med golobi in kokoško je bil tudi zanimivost zase). Da je kokoška pomečkala golobja jajca in znesla v gnezdo svoje, sem opazil šele čez kakšnih 10 dni. Goloba sta valila to jajce kakor svoje. Bolj iz usmiljenja do golobov, da zadostita svojemu nagonu, sem jima pustil kurje jajce, pri tem pa preračunal, da bi morali biti golobi izvaljeni 24. ali 25. decembra, pišče pa šele okrog 1. januarja 1960. Ker nisem vedel natančnega datuma ne za golobja jajca, ne za kurja, sem ga 31. decembra hotel pogledati če ni klopotec, pa sem pozabil.

Ko sem prišel 1. januarja 1960 z lova, je ležala vnukinja na zofi. V strahu, če se ni pri vragolijah med otroci kaj poškodovala, so mi muzajoč se sporočili, da je v »porodni postelji«. V hipu sem se domislil jajca pri golobih in res, ko sem odgrnil odejo, sem zagledal živega piščanca. Ko je namreč hodila vnukinja pod golobnjakom, je začela čivkanje piščanca in ga vsa vesela prinesla v kuhinjo. Velja si zapomniti. Če bom dobil samo eno ali dvoje fazanjih jajc in se bo ujemal čas valjenja, ju bom podložil 17 dni plus en teden, ko še trdno čepijo na mladičih; fazanja jajca se valijo 28 dni. Torej bo morala valiti fazanka vsaj že pet dni, da se bodo izvalili fazančki tudi pod golobi.

Pri tem pripominjam, da ni nobena umetnost vzgajanje fazančkov, če jih vodi kolkja. Samo kakšnih 10—14 dni morajo biti zaprti v voljeri, potem jih pa spuščamo vsak dan ven. Umetna hrana iz naše tovarne močnih krmil v Ljubljani, je odlična. Mora pa se hrana za mlade fazančke še močno zdrobiti, pri čemer se precej krmne moke zgubi. Tudi krma za starejše fazane se mora delno zdrobiti, ker je predebela in jo fazani le neradi zobljejo v originalni obliki. Mogoče bi lahko tovarna format zmanjšala s gostejšimi modeli, da bi odpadlo drobljenje. Saj bi tudi piščancem drobnejša krma bolje ustrezala.

Ivan Dolinar

**Janko Visočnik iz Mozirja
s srno Babiko**

Prinesel je dva dni staro domov in jo vzredil z mlekom. Sedaj je stara štiri mesece in si že hodi ogledovat življenje v gozd, kjer že ostaja tudi čez noč. Babika je popolnoma prosta in se prav rada pase po njivah. Tudi ne zametuje kruha in to od Janka in njegovih sestic. Drugih domačih noče ubogati, če jo kličejo. Pred nekaj dnevi, ko sem bil pri

Visočnikovih, je ponoči zelo deževalo. Sedeli smo v topli kuhinji pri dobri pijači. Naenkrat se v veži oglasi Babika s svojim nežnim glasom. Odprli smo ji, da je prišla v kuhinjo in Janko je tudi srni pogasil žejo s steklenico mleka, na dudiko, ki jo je strastno vlekla. Mislijo, da se srna Babika kmalu ne bo več vrnila iz gozda in da si bo našla tam svojo družbo.

Foto V. Vipavec, Mozirje

Kdo ga je...?

V Oprtniku septembrske, šeste številke Lovca, sem napisal, »Kdo ga bo...« in obljubil, da bom poročal, kako ga bo. In ga je!

Veselje ni bilo samo med lovci, temveč tudi med kmeti po vsej zgornji Mežiški dolini, ker so se znebili klavca njihove drobnice. V nedeljo 2. oktobra so se člani LD Koprivna zbrali pod Olševo, da napravijo pogon na starega gamsa samotarja. Ko pa tam zapazijo sveže sledove medveda, se odločijo, da poskusijo nanj v strmem, gosto poraščenem pobočju Olševe.

S pritiskanjem in s strelji za korajžo in medvedu za strah, so res kosmatinca dvignili. Zaradi streljanja in vpitja pa je medved obšel skoraj vso vrsto lovcev. Prvemu lovcu je naboj zatajil. Drugi je streljal Filip Kordež in medved se je spustil po strmini navzdol. Toda vpitje ga je zopet pognalo navzgor v breg. Pribežal je nasproti staremu lovcu Janezu Kumru, ki je od presenečenja sprožil v glavo medvedu debele šibre. To ga je omamilo, da se je

jel vrteti in rjoveti. Kumer pa ga je popravil s svinčenko 11,3 mm v tilnik in zver se je zrušila.

Potem so pripovedovali, kako je medved po strmini navzgor pihal kakor kovaški meh, da ga je bilo nadaleč slišati. Na medveda je pa padlo več strellov in nekateri bolj za zavrnitev zveri. Ko je kosmatinec ležal pred njimi mrt, so šele ugotovili, da mu manjka prva desna noga.

Po vsej verjetnosti mu jo je nekoč pohabil strel ali strl kost. To je ubogo žival oviralo pri hoji, da si jo je sama odstranila, ali pa je kot mladič prišel v past. S kako muko se je pohabljeni medved prehranjeval, če pomislimo, da so mu sprednje šape osnovne za pridobivanje hrane, za plezanje po drevju za sadeži, za razgrebanje tal itd.

Ker pa vsega tega ni mogel, je pač pobijal ovce po planinah. Sedaj je jasno, zakaj je postal mesojedec. Bolje bi ga lahko imenovali maščevalca nad človekom, ki mu je povzročil toliko gorja.

Mrtvega medveda so lovci vozili okoli prizadetih posestnikov in z njim obiskali tudi vse šole,

da so si ga otroci ogledali. Za tem ga je Občinski ljudski odbor Ravne na Koroškem prevzel, da bo nagačen krasil gozdarski muzej v Ravnah.

Mariborski »Večer« je v obširnem opisu razglasil Filipa Kordeža iz Tople za uplenitelja, ki ga je s kroglo 7×65 prestrelil baje skozi srce in pljuča, a medved je navzlic temu še šel okoli 2 km daleč. Ker pa so prvi dan vsi sodelujoči trdili, da je Kumer uplenitelj, se je zadeva zamotala zlasti zaradi nagrade 50 000 din, ki jo je bil Občinski ljudski odbor Ravne razpisal na medveda.

Vodja lova je bil namreč pozabil, da bi bil po končanem pogonu ugotovil, kdo je po lovskih običajih uplenitelj. Docela nelovsko pa je bilo pri vsem »zmagoslavju«, da je mrtvega medveda neki lovec pri prevažanju ves čas — jahal. (Zato slike nismo objavili.)

Lovec sleherni mrtvi divjadi izkazuje spoštovanje z dostojnim ravnanjem, kaj šele taki mogočni, prabitni divjadi, kakor je medved — kralj naših gozdov.

Prav tako ni bilo lovsko, streljati na tako plemenito veledivjad s šibrami. Pa brez zamere tovariši lovci.

Tone Černáč

Negujmo lovsko orožje!

Sezona lova je mimo. Risanice in šibrenice počivajo v omari; zdaj je čas, da jih natanko pregledamo, temeljito očistimo in po potrebi obnovimo. Če tega ne moremo storiti osebno, zaupajmo strokovnjaku — puškarju. Vesten lovec neguje svoje orožje po vsakem obisku lovišča, zlasti pa po vsakem lovu. Kljub temu je treba orožje po določenem času kritično pregledati, da bi se ugotovile morebitne napake in potrebe po obnovi.

Najboljša olja preprečijo sicer v zvezi z nerjavečim netilom naknadno rjavenje cevi (kalijev klorat), vendar pa imajo zaradi njihovega kemičnega sestava tendenco, da se čez nekaj časa strdijo. Pogosto hranimo namažane (naoljene) puške v omari stojé ali jih obesimo. V tem primeru polzi olje po cevi skozi najmanjše odprtine v glavo (celin). Tu se s časom smolasto strdi. Po vsakem oljenju se smola bolj kopiči. Zato je nujno, da vsaj enkrat na leto glavo razstavimo, vse dele z bencinom temeljito očistimo in nato s finim kostnim oljem (brez kisline!) namažemo. Za srečnega lastnika orožja s Holland-Holland zaklepom to ni

problem. Pri ostalih sistemih je demontiranje veliko težje in vsakdo ga ne zmore. Mišljen je na pr. kompliciran Anson & Dealey sistem z varovalko in ejektorjem. V tem primeru zaupajmo svoje orožje raje puškarju, ki ima poleg strokovnega znanja še potrebno orodje. Strokovnjak takoj spozna, ali je treba glavo ali del glave obnoviti, obenem pa ugotovi, če delujejo varovalne naprave pravilno. Kadar nosimo nabito in napeto orožje, je dolžnost lovca paziti, da varovalne naprave delujejo brezhibno.

Glavo risanice sistema Mannlicher, Mannlicher-Schönauer in Mauser ni težko razstaviti brez orodja. Važno je pri tem ugotoviti ali so vžigalna igla in vzmeti v redu.

Pri šibrenicah je treba svinčene ostanke odstraniti, ker motijo porazdelitev šiber. S konopljeno ali laneno volno ne bomo veliko dosegli, nikakor pa ne praskajmo cevi z jekleno žico. Ta način je preveč grob pa vendar ga lovci še mnogo uporabljajo. Mehanično moremo svinčene ostanke odstraniti z železno ali medeninasto ščetko le delno. Sodobni lovec se poslužuje kemičnih sredstev, ki cev zares temeljito osnažijo. O izbiri teh sredstev naj odloči puškar.

Posebno nego zahteva risana cev. Izgorevanje smodnika ustvarja ogromen pritisk (do 4000 atm), ki vtisne ostanke smodnika v najfinejšo reže cevi. Naslednji strel pokrije prvotni defekt z ostanki projektilovega plašča in tako se nadaljuje kemično razorno delovanje teh ostankov.

Če je material projektilovega plašča iz mehkejše kovine kot navadno (jekleni plašč), torej iz bakra, tombaka, gildinga, morejo ostanki po nekaj strelah močno vplivati na zanesljivost zadetka, zlasti pri kroglah z veliko začetno brzino. Pobakrenje se pokaže predvsem v sprednji tretjini cevi in more celo svinčeno jedro projektila odločiti od tankega plašča. Kaj se potem zgodi pri naslednjem strelu, ni težko uganiti. Odstranitev takih ostankov ni možna mehanično.

Cev je duša orožja in najlepše gravure so brez pomena, če je notranjost cevi poškodovana s smiranjem. Mimogrede rečeno: večina poškodovanih cevi ni »izstreljena« marveč »izdrgnjena«. Pomaga samo kemično čistilno sredstvo, ki ne odstrani le ostankov kovine marveč tudi smodnika, ne da bi načelo cev. Takih kemičnih sredstev je več vrst v prodaji, vendar pa prepustimo njihovo izbiro in uporabo strokovnjaku puškarju.

Nego zahtevajo tudi leseni deli orožja, zlasti, če so bili mokri. Amerikanci uvajajo že kopita iz umetnih snovi — nylon — ki ne potrebujejo nobene nege. Če je kopito po padavinah postalo hrpavo ga s finim steklenim papirjem zgladimo in nato ponovno zmocimo. Če ostane gladko, je stvar v redu. Nato vtremo dobro laneno olje. Tako negovano kopito ne spremeni oblike, kar je zlasti važno pri risanicah, ki so obložene z lesom do vrha cevi.

Vsekakor pa bo vesten lovec oddal, preden gre na rdečega srnjaka, poskusen strel v tarčo, obenem pa prekontroliral daljnogled. Uravnal ga bo s pomočjo strokovnjaka.

(Po dr. W. Anblich) — A. S. Pirc)

Še o psih volčjakih in drugih križancih

K članku, katerega je napisal Stane Mlinar pod naslovom »Kako dolgo še?« bi tudi jaz rad podal svoje mnenje.

Dobesedno soglašam, ko pisec opisuje pse volčjake, ki so za naša lovišča veliko zlo, za nas lovce pa večna borba z njimi ter nazadnje še veliko sovraštvo njihovih lastnikov. Vprašajmo se, ali res mora biti tako in ni pričakovati temu nobenega konca? Pa ne samo pri volčjakih, tudi drugi psi, tako imenovani stootstotni mešanci niso veliko boljši od volčjakov. Vsi ti psi, ki so se po zadnji svetovni vojni silno razmnožili, so registrirani kot hišni čuvaji. Vendar so to po večini vznemirjalci naših lovišč oziroma naše divjadi, ali bolje povedano, mrhارجi v loviščih, ker je le kakih 5% vseh teh psov na verigah, ostali pa se dnevno klattijo po loviščih. Nič ne pomaga, če lastnike opozorimo, naj pse privežejo. Ko pa spregovori puška, nastanejo razne grožnje ter sovraštvo. Čas je, da bi temu naredili konec. Po mojem mnenju enostavno tako, da bodo taki psi služili res svojemu namenu!

Okraji ali občine naj izdajo odlok, da morajo biti vsi psi, ki so registrirani kot hišni čuvaji, stalno na verigah, to je podnevi in ponoči. Lovci bi poskrbeli za natančno izvajanje takšnega odloka, prestopke pa bi javljali občinskim sodnikom za prekrške.

Tako bi bila odstranjena večna borba s psi potepuhi, oziroma sovraštvo njihovih lastnikov, stalež divjadi bi se pa zboljšal in družinske blagajne bi knjižile marsikak dohodek več.

I. V. LD Pristava

Stanje lovske kinologije v Pomurju

Svoj čas, ko je bilo še mnogo divjadi, ves svet pa eno samo veliko lovišče in je bil lov še potreba, je služil pes pač zato, da je lovec laže in uspešneje lovil, da je čimveč uplenil oziroma se laže ubranil zveri. V dobi in v loviščih, v katerih živimo, pa je lov postal šport, zadostitev strasti, podedovani s krvjo naših davnih prednikov. Vendar ima tudi sedanjí športni način lova gospodarski pomen, četudi v drugačnih oblikah. Tudi ta šport moramo gojiti s tako plemenitimí čustvi kot vsakega drugega in pri izvrševanju tekmovati v pošteni borbi. Tako je tudi vloga psa pri današnjem lovu drugačna. Lovski pes danes služi za lovsko pravičnejši lov, za dosego lepših doživetij na lovu. Saj je lov zgubil pečat davnine, brezobzirnost, grobost, neusmiljenost. S pomočjo psa skušamo olepšati tudi suhoparno gospodarsko plat, ki se ji ne moremo izogniti.

Ni moj namen, da bi v nadaljevanju našteval vrline, ki jih mora imeti današnji lovec. Le pri eni se hočem pomuditi in ta je, zanimanje za lovskega psa v nižinskem lovišču, s pregledom stanja kinologije v Pomurju.

Podžgal me je občutek, da kinologija v Pomurju ne napreduje tako kot bi morala. Ostrim določbam glede prepovedi lova brez pasemskega psa, lovske družine zadoste, vendar to ne zado-

stuje pričakovanemu razvoju. Resda nižinski lovec teže izšola ptičarja kot hribovski lovec goniča, vendar se mora s tem sprijazniti.

Tudi drugod v državi se kinologija razvija dovolj naglo in prav tako imajo težave izven naših meja. Vendar bi želeli, da bi se kinologija v Pomurju razvijala s takim poletom kot se je začela kmalu po osvoboditvi. Doseči določeno stopnjo razvoja in tam obtičati, pomeni toliko kot nazadovati.

Od prve svetovne vojne se v Pomurju pojavljajo posamezni ptičarji, saj so bili tudi tedaj posamezni razgledani lovci, ki so cenili lepoto lova s ptičarjem. Prvotno so bili ti psi poenterji, pozneje izključno nemški kratkodlakarji. Nižinska lovišča so bila v rokah veleposestnikov in visokih uradnikov, po uvedbi agrarne reforme so se pa pojavili kot zakupniki zlasti industrijalci. Bogata nižinska lovišča so omogočila velik plen. Na čare lova s psom ali na zgubo zastreljene divjadi so polagali malo važnosti.

Takoj po osvoboditvi so nastopili lovci, ki so imeli smisel za lovskega psa. Nabavili in razploidili so v vsakem oziru zelo dober material in zgodovinski dogodek za pomursko kinologijo je bila prva tekma ptičarjev. Vršila so se predavanja iz kinologije in predavatelji so imeli hvaležne in pozorne poslušalce. Mnogi od teh so še danes jedro psogojcev. Ocenjevanje zunanosti in dela psov so se poleg vodnikov udeleževali številni gledalci, ki so tako dobili koristne napotke za pravilno šolanje psov. Toda sedaj je na tekmah malo gledalcev in tako se pojavljajo vodniki, ki ne vedo, kako se tekma vrši in kaj zahteva.

Premalo je stalnih rejcev, kjer bi interese dobili zanesljivo dobre mladiče. Večina po enem leglu vzrejo opusti, ker je z njo več dela kakor so mislili in tudi kupcev ni vedno, ker neznana psarna nima renomeja.

Redki rejci so zdržali več let. Zaradi dobrih cen so pa prodali in še prodajajo najboljši plemenski material in tako sami onemogočajo svoje psarne.

V želji za boljši napredek in boljšo povezavo s psorejci je novi odbor Lovske zveze Pomurje imenoval posebno komisijo v pomoč kinološkemu referentu.

Zaradi zelo strogega kriterija naših sodnikov pri oceni barve oči je težko najti ustrezen plemenski material. Pri večji toleranci glede barve oči inozemskih sodnikov, nastanejo na razstavah pri ocenjevanju znatne razlike. Dvomim, če je pravilno, da smo strožji kot inozemstvo, od koder nabavljamo dopolnilni plemenski material in to ne ravno poceni.

Na nabavo rodovniških psov vpliva negativno tudi uvedba občinske pasje takse v Pomurju,

čprav jo je zvezni organ pred nekaj leti ukini. V vseh šestih občinah je 150 rodovniških lovskih psov, taksa pa znaša 1000 din v mestu in 300 din na vasi. Vse občine pobere na te pse največ 100 000 din ali povprečno 17 000 din po občini, kar je nepomembna postavka pri mnogomilijon-skem proračunu.

Posebno bi bilo priporočati področni lovski zvezi, da stimulira uspešne vodnike na jesenskih tekmah z vrednejšimi praktičnimi darili in da bi dobili posebna priznanja vodniki, ki večkrat uspešno vodijo pse na tekmah. Od tega bi pa izključili tiste sicer uspešne vodnike, ki šolajo pse iz trgovskih nagibov, ker njihovi psi domačim loviščem ne koristijo.

Posebna anketa izkazuje (brez podatkov 6 družin), da imajo družine skupno 108 psov; od tega: nemških kratkodlakih ptičarjev 71, nemških žimavcev 3, poenterjev 1, ang. setrov 4, lovskih terierjev 17, jazbečarjev 7, šarivcev in goničev 5.

Po starosti je psov: do 1 leta 23 %, 1–3 let 30 %, 3–8 let 44 % in nad 8 let 3 %. Razmerje med mladimi psi in psi v zreli dobi, je pravilno in zadostno za nadomestitev zaradi starosti izločenih.

Od ptičarjev zanesljivo stoji 52 %, vzdržnih na zajca 17 %, aportira vse 47 %, aportira delno

16 % ne aportira 37 %, v vodo gre 50 %, za plemo odobrenih 25 %.

V primerjavi s številom članstva (700) in lovskih družin (38) je očitno premalo jamarjev. Nad polovico družin sploh nima jamarja, dasi ima vsako lovišče vsaj lisice, če že ne tudi jazbece. Šarivcev je najmanj, dasi bi zlasti kokeršpanijeli zelo koristili v loviščih z zaraščenim in gozdnatim terenom. Poleg varčevanja z izdatki za gonjače bi ob uporabi kokerja rešili marsikaterega ptičarja, da ne bi podivjal. Navada je namreč, da tudi ptičarje uporabljajo za šarjenje in jih ta priložnost kmalu spremeni v goniče, ki zgube apel. Ptičarji navadno nimajo takega apela, niti nima večina tako dobrega vodnika, da bi smeli z njimi tvegati šarjenje. Na tekmah namreč opazamo, da vse šolanje šepa na osnovni disciplini »dol«. Ne strinjam se z literaturo, ki mladini priporoča gonjo zajca zaradi telesnega razvoja in sledenja zdravega zajca. Kdor je to poskušal, ve, kako težko je takega psa naučiti vzdržnosti na zajca. Ob pogonih naj bo ptičar na vrvi in ga uporabimo za donasanje obstreljene divjadi. Hvale vredno je, da se tekem udeležujejo nekateri vodniki prostovoljno z namenom, da dokažejo svoje sposobnosti pri šolanju psa. Zveza naj vpliva na vse ostale, da se udeleže vsaj spomladanske vzrejne tekme in dajo pse oceniti po zunanosti.

Do sedaj so bile tele tekme ptičarjev:

Leto	Kraj tekme	Spomladanske vzrejne širše		Jesenske vzrejne poljske		Skupaj udeležba
1947	Ptuj	—	—	—	5	5
1949	Murska Sobota	6	11	—	—	17
1950	M. Sobota, Ljutomer	5	—	9	15	29
1951	Murska Sobota	—	—	6	8	14
1952	Murska Sobota	12	—	5	9	26
1953	Murska Sobota	8	—	2	8	18
1954	M. Sobota, Ljutomer	8	—	1	6	15
1955	Ljutomer	12	—	4	—	16
1956	Murska Sobota	12	—	4	—	16
1957	M. Sobota, Radenci	8	6	7	5	26
1958	Murska Sobota	14	—	6	3	23
1959	Murska Sobota	7	9	4	2	22
Skupaj		92	26	48	61	227
Povprečna letna udeležba		8	2	4	5	19

Izkazani so samo psi s področja Lovske zveze Pomurje, ne pa psi z drugih področij, ki so se tekem udeležili. Udeležba na tekmah je stalna in številna. Ne zadovoljuje pa pokazano znanje, oziroma večina vodnikov ne kaže napredka v šolanju. Tu bo treba še mnogo dela. Poročila sodnikov stalno ponavljajo, da vodniki ne vedo, kaj tekma zahteva in da šolanje večkrat ni zadostno. Le peščica je sposobnih vodnikov, ki imajo uspehe. Danes o šolanih ptičarjih v Pomurju skoraj ne moremo govoriti. Z odprodajo najlepših psov je padla kvaliteta po zunanosti in bo treba ukrepov za izboljšanje.

Zaradi takega stanja kinologije sta se razstave v Ljubljani leta 1959 udeležila le dva ptičarja, leta 1948 pa 16 ptičarjev in 1950 13 ptičarjev; v Zagrebu 1951 8 ptičarjev; v Mariboru 1951 14; v Ljubljani 1952 11 ptičarjev. Področna zveza je v letu 1959 nudila posebne materialne ugodnosti razstavljenecem. Upamo, da se bo bodočih razstav udeležilo zopet več kvalitetnih ptičarjev, ki bodo dokazovali zopetni napredek kinologije v Pomurju. Število ptičarjev naj bi se povečalo vsaj na dvakratno, da bo mogoče povsod lovsko pravično loviti.

Ludvik Marič

Pomurski vodniki ptičarjev so nastopili

na jesenski vzrejni in širši poljski tekmi ptičarjev, ki jo je priredila Lovska zveza Pomurje dne 15. in 16. oktobra 1960 v loviščih okoli Murske Sobotе.

Na širši poljski tekmi je nastopil 1 pes, na jesenski vzrejni tekmi pa 13 psov in psic.

Tekma je pričela v soboto 15. oktobra 1960. Vreme je bilo do 17. ure še kar ugodno, toda huda nevihta z viharjem in močnim naliivom je prireditev prekinila. V nedeljo, 16. oktobra 1960, je zgodaj zjutraj pričelo deževati. Po izvršeni oceni zunanosti psov, se je zopet zjasnilo in je bilo kar ves dan ugodno za tekmo. Proti večeru je zopet deževalo.

Lovišče je bilo polno divjadi, kar je potek tekme pospešilo. Vodstvo tekem je bilo v spretnih in požrtvovalnih rokah znanih kinologov Stefana Hajduka in Geze Fujsa. Tekme se je udeležil in je sodeloval kot sodnik tudi podpredsednik Kinološke zveze Slovenije dr. Janko Lavrič. Sodila sta Pavel Cvenkel in podpisani. V pomoč je bil agilni sodniški pripravnik Rudolf Bernik ml.

Poleg že znanih vodnikov se je tekme udeležilo tudi lepo število mladih vodnikov, kar je posebno pozdraviti. Celotna prireditev je potekla v najlepšem redu in v vzorni disciplini. Uspeh na tekmi je bil kar nadpovprečen. Posebna novost je bila, da so se prireditve udeležili mladi lovci, ki imajo opraviti lovski izpit, in je zato udeležba na tekmi obvezna. Z izobrazbo lovcev, zlasti vodnikov lovskih psov, dosega LZ Pomurje iz leta v leto večji uspeh. In čeprav ima z zgradbo in opremo lovskega doma dokaj velike finančne obveznosti, najde še vedno potrebna sredstva za lovsko kinologijo.

Uspehi tekem so bili:

Nemški kratkodlaki »Arab Betnavski, JRPkiR68«, lastnik LD Puconci, vodnik Jože Rogan. Arab je pod vodstvom Rogana dosegel 184 točk in s tem II. oceno (darilo). Pes je zelo temperamenten; zato mora vodnik pomirjevalno vplivati pri natezanju divjadi in biti dosleden glede ubogljivosti, strelomirnosti in vzdržnosti pred zajcem. Vaditi je treba tudi odložitve psa. Pes je edini tekmoval na širši poljski tekmi.

Jesenska vzrejna tekma:

Angleški seter »Goran JRP AS 07«, lastnik in vodnik Slavko Seršen. Veliko teže je izšolati angleškega ptičarja kakor nemškega. Saj je anglež specialist za

iskanje in stojo. Kljub temu je Seršen s svojim psom dosegel veliko. Pes ima izvrsten nos in trdno stojo, lepo donaša pernatost divjad in tudi zajca zadovoljivo. Šolanje bo trajalo malo več časa, toda s potrpežljivostjo, ki jo ima vodnik bo prav gotovo dosegel zaželen uspeh. Goran je dosegel 115 točk.

Nemški kratkodlaki »Bas Bakovski RMPki 967«, lastnik in vodnik Pero Dražić. Bas je dosegel 160 točk in II. č oceno (darilo). Bas je kar uporaben ptičar. Utrditi ga je v donašanju in na vlaki zajca; iskanje mora biti bolj sistematično. V ostalem kar ustreza.

Nemški kratkodlaki »Alf RMPki 887«, lastnik in vodnik Stane Kralj. Veselje je gledati tega živahnega ptičarja, ki ga je treba utrditi v vzdržnosti pred zajcem in pomirjevalno vplivati pri natezanju. Pridno ga je vaditi na vlaki pernate divjadi in z disciplino »dol« po strelu. Alf je v vsem kar pravi uporabnostni ptičar. Trud mladega vodnika ni bil zastonj. Pes je dosegel 173 točk in s tem zaslužen II. b oceno (darilo).

Nemški kratkodlaki »Lovko Polanski RMPki 812«, lastnik LD Rankovci, vodnik Žarko Dižić. Lovko je dosegel 154 točk in s tem II. d oceno (darilo). Psu manjka večja hitrost pri iskanju, bolj eksaktno donašanje zajca. Pridno ga je treba vaditi na vlaki pernate divjadi. Pes ima vse potrebne zasnove, zato uspeh ne bo izostal, ker je v ostalem prav dober.

Nemška kratkodlaka »Lajka Polanska JRPki 1977«, lastnik in vodnik Karel Poredoš. Izkušeni vodnik in vzreditelj sam ve, kaj manjka psici, ki je zelo uporabna in nad vse ubogljiva. Strast jo zaenkrat še žene za zajcem in na vlaki pernate divjadi jo je treba še vaditi. Psica je pa kljub temu zelo uporabna in ni dvoma, da jo bo vodnik do konca izšolal. Dosegla je 168 točk in II. c oceno (darilo).

Nemški kratkodlaki »Lik Polanski JRPki 1971«, lastnik in vodnik Pavel Koloman. Pes je bil najbrže premalo voden na terenu, ker bi po svojih lovskih zasnovah moral doseči več. Iskanje je premalo sistematično, prepočasno, pes ima premalo apela (ubogljivosti), gre za zajcem, ni miren pred odletelo pernatost divjadjo in po strelu; torej gre povsem za predmete šolanja, ki je pomanjkljivo. Kljub temu je pes dosegel 132 točk in III. c oceno (darilo).

Nemški kratkodlaki »Leksi Polanski JRPki 1970«, lastnik LD Topolovci, vodnik Ivan Vrebac. Pes ima prav dobre lovske za-

snoye, žal je odpovedal na vlaki zajca; zato je kljub temu, da je dosegel 140 točk, prejel le pohvalno priznanje. Vaditi ga je v iskanju, mirnosti pred zajcem in odletelo pernatost divjadjo ter v donašanju zajca in pernate divjadi.

Nemška kratkodlaka »Bora Vinogorska RMPki 975«, lastnik LD Križevci, vodnik Maks Nemec. Psica ni odpovedala v nobeni disciplini, toda ni izpolnila posebnih pogojev za dosego višje ocene po točkah. Vaditi jo je treba v vseh disciplinah. Dosegla je 166 točk, kar bi zadostovalo za II. oceno, če bi bila izpolnila ostale pogoje. Tako ji je bila priznana III. a ocena (darilo).

Nemški kratkodlaki »Lord Polanski JRPki 1972«, lastnik in vodnik Vladimir Babič. Lord je odnesel v vseh disciplinah prav dobre in dobre ocene, zgolj v donašanju iz globoke vode je bil le zadovoljiv. Lastnik in vodnik se je res trudil in psa pripravil za tekmo. Zato je dosegel največ točk, 175 in prejel II. a oceno (darilo). Če bi Lord tudi davil roparico, bi bil dobil I. oceno, kakor je to primer tudi pri Alf, lastnik in vodnik Stane Kralj.

Nemška kratkodlaka »Brina RMPki 966« in nemški kratkodlaka »Bil Apaški RMPki 924«, nista končala tekmovanja zaradi premalo vaje in sta oba vodnika odstopila.

Nemška ostrodaka ptičarka »Biba Krimska JRPos 426, lastnik LD Peteševci, vodnik Martin Sobčan. Psica je v splošnem opravila vse discipline z dobrim in zadovoljivim uspehom in dosegla 136 točk in s tem III. b oceno (darilo).

Nemška kratkodlaka »Brazda RMPki 965«, lastnik Franc Strah, vodnik Jože Kolar. Psica je žal odpovedala v vodnem delu, kar je tudi pogoj za dosego darila. V ostalem je kar uporabna. Dosegla je 135 točk.

Lovska zveza Pomurje je razdelila za dosežene uspehe vodnikom prav praktična darila.

Na koncu se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem, ki so pripomogli, da je prireditev v vsakem pogledu uspeša, med njimi tudi Francu Poredošu, ki je kot zapisnikar žrtvoval svoj prosti čas.

Julij Koder

Tekmi ptičarjev v Ptuj

Kakor vsako leto, je tudi letos Lovska zveza Ptuj organizirala preskušnjo mladih in starejših ptičarjev na jesenski vzrejni in širši poljski tekmi. V lepem in bogatem lovišču LD Ptuj je bilo

na preskušnji 9 ptičarjev: 6 za jesensko vzrejno, 3 za širšo poljsko tekmo.

Tekmo je vodil kinološki referent pri LZ Ptuj Jugovič. V pomoč pa mu je bil Zorčič.

Škoda, da lovski čuvaji, ki jim je bila poverjena naloga, da preskrbe primerno število mačk, tega niso v celoti izvršili. Zato je ta preskušnja pri nekaterih psih odpadla. Vsi ostali predmeti so bili opravljeni, kar je v tem lovišču ob lepem vremenu dokaj lahko. Vsak pes je večkrat prišel na pernat divjad, medtem ko na zajce niso imeli vsi priložnosti, da bi pokazali svoje sposobnosti. — V soboto popoldne 22. okt. je bilo idealno vreme za preskušanje, v nedeljo 23. okt. pa nekoliko slabše zaradi močnega, sunkovitega vetra.

V širši poljski tekmi si je pridobila največje število točk Drina-Visoška, lastnik in vodnik Martin Klemenčič, vzreditej pa pokojni Ivo Hafner iz Škofje Loke. Pridobljenih 192 točk dokazuje, da je psica prav dobra, čeprav bi bilo treba še utrditi znanje pri obnašanju po strelu in odbegli ali odleteli divjadi. Ker je psica tudi lepe zunanosti, je pričakovati, da bo dobra plemenka, ob ustreznem plemenjaku.

Takoj za njo je njen brat Dingo-Visoški, lastnik LD Ptuj, vodnik Franček Rakuša, ki ga srečujemo skoraj na vseh preskušnjah že vso povojno dobo. Dobil je 187 točk. Njegovo delo je prav dobro. Opiliti mu je treba vzdržnost pred zajcem, pred pernat divjadjo in utrditi strelomirnost. Vodnik naj posveča več pozornosti odložitvi. Psa je treba navaditi, da ob najtišjem povelju, leže in tam počaka, da se vodnik vrne. Noben strel, pa tudi ne slučajen prihod zajca ali kake druge divjadi, ne sme psa zmotiti. Pri tem naj povem, da odloženega psa nikdar ne kličem k sebi, ampak moram brezpogojno sam do njega. Le na ta način bo pes razumel, da mora ostati na mestu, pa naj se zgodil okoli njega kakoli. Dingo v tej disciplini ni dobil nobene točke, sicer bi bil popolnoma enak svoji sestri.

Nemška kratkodlaka Lora, ki jo je vodil njen lastnik Ivan Hrovat iz Trgovišča, je dosegla 151 točk. Vzdržnost pred zajcem ji ni dala nobene točke. V delu na roparice ni bila preskušena, ker ni bilo mačk. Vodno delo je treba še izpiliti, pa tudi samemu donašanju in izdelovanju sledu naj vodnik posveti še nekoliko pozornosti.

V jesenski vzrejni tekmi je največ točk, 179, dobil nemški

kratkodlaki Cilj. Vodial ga je Franček Rakuša, lastnik je Otmar Zorčič. Pes ima odlične lovske zasnove, treba pa ga je izpiliti v iskanju in utrditi vzdržnost pred zajcem in pernat divjadjo. Strelomirnost in ubogljivost še tudi nista na višku.

Aro, nemški kratkodlakar, v rokah lastnika Jožeta Jagra iz Maribora, je prav tako odličen po svojih zasnovah. Dobil je 171 točk. Pes odlično uboga, ni pa še povsem vzdržen pred divjadjo in po strelu. Tudi pri vlakah bo še nekoliko dela.

Ren, nemški kratkodlakar, ki ga vodi Jože Vajda, izhaja po materi iz znane psarne »Glinške«. Pes ima vse zasnove, ki jih želimo pri ptičarjih. Dosegel je 166 točk. Popraviti mu je treba strelomirnost in utrditi vzdržnost pred divjadjo. Tudi donašanje in vodno delo bosta zahtevala še nekoliko dela. V delu na roparice ni bil preskušeni.

Coki, nemški kratkodlakar, v rokah lovskega čuvaja in lastnika Zlatka Gojčiča, je dosegel 159 točk. Psu manjkata strelomirnost in vzdržnost pred divjadjo. Tudi donašanje iz globoke vode, ki je navadno združeno s šarjenjem, bo treba še nekoliko popraviti; ker je vodnik poklicni lovski čuvaj, bo vse te pomanjkljivosti zlahka popravil.

Ago-Polenški, last LD Jože Lacko, vodi ga Avgust Hlupič. Doseženih 140 točk dokazuje, da mu je treba nekoliko povečati hitrost, izpiliti ubogljivost in strelomirnost, pa tudi pri vlakah in donašanju naj se vodnik še nekoliko potruži. Ker pes ni imel priložnosti, da bi pokazal ostrost, je skupno število točk nekoliko manjše.

Aco, nemški kratkodlakar, v rokah starega vodnika in lovskega čuvaja Jožeta Frangeša, je dosegel 108 točk. Njegovo znanje šepa v iskanju, stoji, natezanju, strelomirnosti in vzdržnosti pred divjadjo. Donašanje ni slabo, vendar je treba še delati. Tudi v vodnem delu mu je treba znanje še utrditi.

Vsi psi, ki so se udeležili preskušnje, pa tudi tisti, ki so prišli samo na pregled, so večinoma prav dobrih telesnih oblik, v dobri kondiciji, le šolanje bo treba pri nekaterih še dopolniti. V povojni dobi sem se kot sodnik udeležil mnogih preskušenj v Ptuj in bil tako priča prizadevanju LZ Ptuj da dvigne zanimanje za ptičarja v Pomurju. Neumorno delo starejših kinologov na tem področju se opaža tako na zunanosti kakor tudi na znanju ptičarjev. Vsi psi so vredni nadaljnega truda, zato naj se

vodniki še nekoliko potrudijo, pa bodo imeli odlične pse, s katerimi bodo lahko lovsko pravilno lovili v svojem idealnem lovišču.

Jože Škofic

Tekma španjelov v Ljubljani 16. okt. 1960

Kljub izredno slabemu vremenu se je na zbirališču javilo 7 psov, pet za tekmo, dva za oceno. — Trije so bili mladi (1959), dva starejša (1958). Vodniki so bili trije iz LD Domžale, eden iz LD Št. Jernej, eden iz LD Dobrove pri Ljubljani.

Po končanih ocenah smo začeli s tekmo, čeprav je prišlo. Med tekmovalcem se je vreme nekoliko izboljšalo. Zaradi večdnega dežja pa je bil teren razmočen, in ker je tudi ponoči deževalo, se divjad ni veliko gibala. Zato je bilo delo psov močno oteženo. Tekmovanje se je zavleklo do noči.

Pri vseh psih sem opazil prav dobre lovske zasnove in veliko mero prirojenega veselja do lova. Telesne ocene kažejo, da smo tudi v tem pogledu napredovali.

Med mlajšimi je pod št. 1 tekmovala Ajka, RMŠK 292, lastnik in vodnik Ivan Zavašnik, LD Domžale. Psička išče prekratko, v goste kulturo gre precej bojazljivo. Ni imela priložnosti, da bi dvignila zajca; za fazanom pa se tudi ni oglasila. Pridobila si je 65 točk.

Št. 2, Aco, RMŠK 291, lastnik in vodnik Franc Kralj, LD Domžale. Psa odlikuje izvrsten nos, oglasi se na zajčjem sledu in tudi kadar dvigne fazana. Njegov način šarjenja je prav dober in zelo lep uboga svojega vodnika. Kaže izredno veselje do lova, naj bo v vodi ali na suhem. Zbranih 104 točk dokazuje njegovo kvaliteto.

Št. 3, Tila, RMŠK 311, lastnik in vodnik Janez Saksida, LD Dobrova pri Ljubljani. Dobila je 116 točk. Psička ima odlične zasnove. Vodnik jo ima zelo dobro v roki. Vodi jo mirno in smotno.

V skupini starejših sta nastopila dva psa, ki sta tudi odlično zasnovana in imata nekaj lovskega udejstvovanja že za seboj.

Št. 1, Grgo, RMŠK 259, lastnik in vodnik Jože Kotnik, LD Domžale. Dobil je 102 točki. Če si bo vodnik količjak prizadeval, bo pes prihodnje leto lahko nastopil na uporabnostni tekmi.

Št. 2, Bis - Dravograjski, RMŠK 241, je dobil 106 točk. Lastnik je LD Št. Jernej, vodnik Jože Djurekovič, po poklicu gozdar. Pes bi bil odličen, če bi malo raje slišal vodnikovo piščalko. Njegove pri-

rojene sposobnosti so take, kot si jih želimo pri koker španjelu.

Ob zaključku tekme so vsi vodniki dobili okvirna navodila, kako naj šolajo pse, da jih bodo usposobili za uporabnostne tekme v prihodnjem letu, ko bo DLP praznovalo 40-letnico obstoja.

Jože Skofic

VSEM LOVCEM - VODNIKOM!

Društvo ljubiteljev ptičarjev v Ljubljani, bo ob svoji 40-letnici podelilo častne, srebrne in zlate znake »Vodnik«, po pravilniku, sprejetem na seji DLP 18. septembra 1949. Spremenjeni pravilnik za podeljevanje častnega znaka »Vodnik«, je bil odobren na občnem zboru DLP 22. februarja 1935 in določa: Srebrni znak se podeli tistemu, ki doseže I oceno ali dve II oceni na treh jesenskih tekmah s dvema različnima psoma, ali I in II oceno z enim psom na uporabnostni tekmi. Zlati znak »Vodnik« podeli DLP tistemu vodniku, ki je dosegel I ali II oceno na štirih uporabnostnih tekmah s 4 različnimi psi, ali I oceno na štirih jesenskih tekmah. Razumeti je jesensko vzrejo, poljsko ali širšo poljsko tekmo s 4 različnimi psi, ali I, II, III oceno na dveh uporabnostnih tekmah in I oceno na dveh jesenskih tekmah s 4 različnimi psi.

Španjeli in prepeličarji.

Srebrni znak prejme tisti, ki doseže I ali I oceno na uporabnostnih tekmah s 2 različnima psoma, zlati znak pa tisti, ki doseže I ali II oceno na štirih uporabnostnih tekmah s 4 različnimi psi.

O podelitvi srebrnega oziroma zlatega znaka »Vodnik«, sklepa odbor DLP in izdaja vodnikom o podelitvi tega znaka pismen odlok.

Častni, srebrni ali zlati znak se podeljuje brezplačno in le enkrat.

Vse lovce - vodnike, ki imajo te pogoje, vabimo da pošljejo prijavo z dokazili na naslov: Kinološka zveza Slovenije, Društvo ljubiteljev ptičarjev, Ljubljana, Zupančičeva ul. 9/II. DLP

PRIJAVLJENE PARITVE

LOVSKI PSI:

Dolgodlaki jazbečarji:

Fatima Slovenjgoriška JRJdl 44 — Britt von Zieselmur OHZB LD 2199, leglo je bilo 12. VIII. 1960. Vzreditelj Marija Klenovšek, Ljubljana, Zvezdarska 4/I.

Nemški kratkodlaki ptičarji:

Rika RMPki 567 vpis v JR v teku — Čap JRPki 1173, leglo bo 2. decembra 1960. Vzreditelj Jože Grilec, Ljubljana, Cesta v Mestni log 47.

Kratkodlaki istrski goniči:

Bara JRGki 1107 — Darko JRGki 549, leglo je bilo 8. avgusta 1960. Vzreditelj Ivan Oberč, Osrečje 13, pošta Šmarjeta.

Posavski goniči:

Dora JRGp 2247 — Ceto JRGp 1473, leglo je bilo 12. novembra 1960. Vzreditelj Adolf Čop, Podkum.

LITERATURA

Leta 1949 je izšla v založbi Albert Müller Verlag A. G. Rüschlikon - Zürich, knjiga »Kleine Hundekunde« (Malo psoznanstvo) izpod peresa profesorja na Vet. anat. institutu univerze v Zürichu, dr. Evgena Seiferle-ja, daleč preko meja njegove domovine znanega raziskovalca in kinologa. Kakor je bila ta knjiga že praktičen priročnik za slehernega ljubitelja psov in kinologa, tako daleč prekaša druga, močno razširjena in popravljena izdaja, pod naslovom »Neue Hundekunde« (Novo psoznanstvo), prvo izdajo, istega avtorja, ki je bila že pred leti razprodana.

»Neue Hundekunde« je knjiga, pisana v lahko razumljivem slogu, bogato ilustrirana, ki nudi vse kar morajo vedeti rejec, sodnik ali prijatelj psov, o štirinožnem, najbolj privrženem življenjskem spremljevalcu človeka. Nova izdaja knjige obsega 271 strani, v dveh delih. Prvi del obravnava v prvem poglavju psa in njegovo okolje, drugo poglavje pa ima naslov »Pes in človek«. Drugi del zajema v prvem poglavju razporeditev pasem, v drugem poglavju pa opis pasem.

Izčrpno opisuje lastnosti, razpoznavne znake in uporabnostne možnosti najpomembnejših pasij pasem. Pri teh pa nista omenjeni vsaj obe vrsti istrskih goničev, ki sta po svojem izvoru in kvaliteti stara utrjena pasma in najmanj vredna drugih, v knjigi navedenih goničev.

Knjiga »Neue Hundekunde« ne le, da spada v vsako knjižnico ampak tudi v roke slehernega ljubitelja psov.

Julij Koder

IZ LOVSKE ORGANIZACIJE

Naš lov na Boču. Med člani naše zelene bratovščine se marsikdaj pojavi veselo vzdušje, kadar se zbero v lepem lovišču Boča z namenom, da bi si kdo privoščil trofejo parkljaste divjadi. Predvsem pride to v poštev pri našem članu Marku, ki se zlepa ne vrne z Boča prazen. Lovska družina je na zadnjem očnem zboru postavila mnogo perspektivnih nalog, med katerimi je tudi že več let predvidena lovska kočna na Boču. V ta namen je družina že energično pričela z pripravami. Uspeh je seveda odvisen od zavesti članov, kako bodo zavihali rokave, da bomo na Boču čimprej pod lovsko streho.

I. L., LD Rogaška Slatina

Odperta nova lovska koča v Dragi

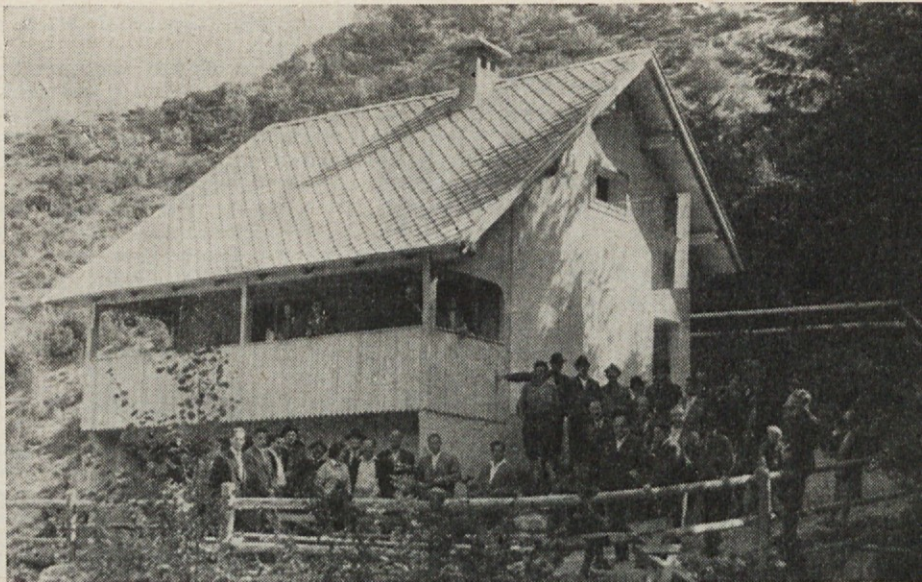
V nedeljo, 11. septembra 1960, je bila ob navzočnosti članov LD Begunjščica, povabljenih gostov iz sosednjih lovskih družin, zastopnikov Lovske zveze Kranj in državnih gojitvenih lovišč, na zgornjem koncu Drage odprta nova lovska koča.

Predsednik LD Begunjščica, Albin Jensterle je očrtal dveletno trdo delo članov, da je zrasel ob gozdu nad smučarsko kočo prijazen lovski dom.

Nekateri člani so v svoji vne- mi vložili skorajda ves svoj prosti čas v gradbo te koče. Vrednost dela in materiala je danes okoli 900 000 din.

To je četrta koča v lovišču LD Begunjščica. Medtem, ko so prve tri, t. j. na Lužah, na Planici in v Grofiji bolj perifernega značaja, bo koča v Dragi centralna koča, ki bo v mnogočem pripomogla k uspešnejši gojitvi divjadi ter k intenzivnejšemu zatiranju roparic in divjega lova.

V neposredni sosesčini te koče je po zaslugi domačina iz Begunj urejen alpski vrt, kjer so na pet-

indvajsetih arih zasejane vse vrste planinskega cvetja, zbranega v Karavankah in deloma na Črni prsti ter označene s slovenskimi in latinskimi imeni.

S. L.

Lovsko kočo LD Rakek, v Ravni dolini, znanem lovsko turističnem kraju, so člani zgradili

letos s prostovoljnim delom — v treh mesecih. Obisk kaže, da bo dobro služila svojemu namenu.

Iz poročila o obvezni strupitvi vran in srak

Lovska družina Loka v Beli krajini je izvedla prvo majhno poskusno strupitev vran in srak šele leta 1960 s temle uspehom:

Štirideset zastrupljenih jajc s fosforno emulzijo smo položili v marcu in aprilu.

Od jate vran, ki je štela ca. 30 kljunov, je bilo uničenih okrog

25 vran. Preostale so bile nato zelo previdne in se k položenim jajcem niso več vračale.

Pri srakah, ki jih imamo precej, pa z jajci nismo imeli uspeha. Ugotovili smo, da so precej inteligentnejše od vran, saj so položena jajca prekljuvale in jih nato pustile, ne da bi jih izpile. Nato smo poskusili strupljenje pri le-teh s fosfin pasto in drobno vino tako, da smo jetrca drobno

sesekljali in vmešali fosfin. Tudi to ni imelo zaželenega učinka, ker srake iz neznanega vzroka tega niso pobirale.

Kmetje so pokazali za strupitev vran in srak dovolj zanimanja in so izjavili, da so pripravljene prispevati jajca, kolikor bi takšno strupljenje imelo res uspeh.

Pripominjamo pa, da se v našem lovišču zadržujejo vrane le

od časa do časa v zimskem in pomladanskem času in to v manjših jatah in zato prej nihče ni pričel s strupljenjem. Zelo veliko pa se jih zadržuje na sosednjem lovišču družine Črnomelj.

Nadaljnji strupitvi mislimo posvetiti vso pozornost. V zimskem času bomo poskusili tudi s

krvjo, mogoče bo pri srakah tedaj večji uspeh.

Ob koncu želimo, da nam bi »LOVEC« po možnosti sporočil kakšen uspešnejši način strupljenja srak, ki se je mogoče v kateri lovski družini dobro obnesel.

Franc Klevišar,
LD Črnomelj

Lovska koča LD Kranjska gora — odprta 1960

Lovskenu tovarišu Ivanu Hafnerju k obletnici na grob

*Spomladi, ko tali se sneg s pobočja
in ruševce svatuje vrh gora,
v mir, tihoto zimskega sozvočja
sledil si klicu svojega srca.*

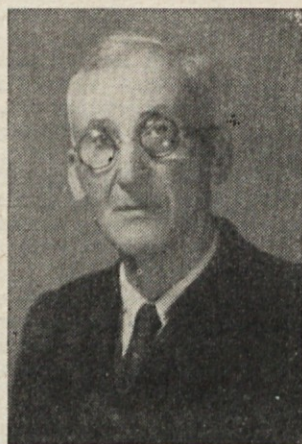
*Zeleni gozd Ti bil je drugi dom,
na tihih jasah, kjer se srna pase,
se odpočil si, našel srečo zase —
zapustil zdaj si gozd in dom.*

*V bolečini je narava onemela,
in v žalosti so srca nam vzdrtela,
kot bi iz src kapljala rdeča kri,
v slovo smo Te pokrili z nageljni.*

*Ostale so planine — Ti Ivan mirno spiš,
kot lovca vzor — v srcih vseh živiš!*

LZ Kranj

UMRLI SO:

Franc Zamuda je v starosti 78 let umrl. Bil je častni član LD Križevci pri Ljutomeru in se je v lovski organizaciji udeleževal polnih 50 let kot pošten lovec, ljubitelj narave, gojitelj divjadi ter kot iskren lovski tovariš. Še zadnja leta je prihajal na lovske posvete in skupne love ter je s svojim humorjem v lovski družbi ustvarjal prijetno razpoloženje. Naj mu bo časten in trajen spomin.

LD Križevci
pri Ljutomeru

Andrej Škerl je 63 let star umrl. Bil je večletni predsednik Okrajne lovske zveze Sežana, član in starešina LD Kras-Dutovlje, ljubitelj narave, strokovnjak v lovu in veščak za predelavo ali popravilo lovskega orožja. Vzgleđen in vesel lovski tovariš se je 38 let udeleževal v lovu. Odlikovan je bil od LZS z Znakom za zasluge. Naj mu bo trajen in časten spomin!

LD Kras-Dutovlje,
Ivan Tavčar

Umrl je Vilko Turk, odličen lovec, starejšega pokolenja in vzor človeka.

Rojen je bil 1894 v Ljubljani, maturiral 1912 na idrijski realki. Pokojni profesor dr. Stanko Bevk ga je že takrat pridobil za občudovalca narave in mu zbudil kri za lov. Po maturi je študiral agronomijo na Dunaju, kjer je sodeloval v akademskih društvih Kras in Društvu svobodomiselnih Slovencev. Študij je prekinila I. svetovna vojna in je s svojimi Bosanci prebil vsa štiri vojna leta v strelskih jarkih. Leta 1918 se je javil za koroškega borca. Bil je ranjen in odlikovan. V Pragi je potem dovršil trgovsko visoko šolo. Med okupacijo v II. svetovni vojni je bil sodelavec OF.

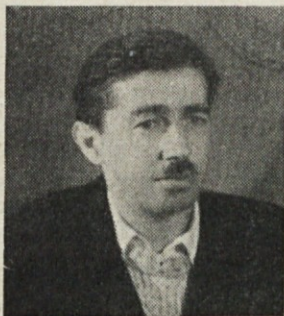
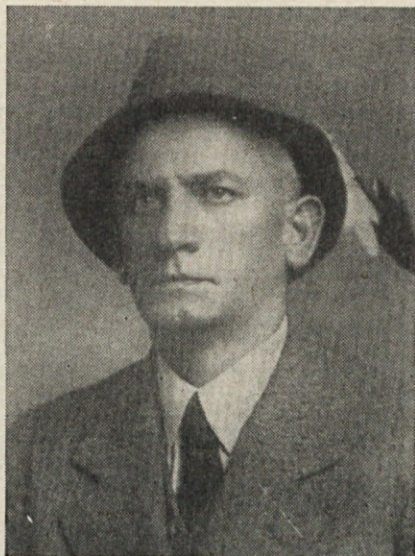
Kmalu po reorganizaciji lovske zadruga po osvoboditvi se ji je priključil kot upravnik in je bil mimo tega instruktor za pravilno manipulacijo s kožuho in kožami. Sodeloval je tudi pri odlovu zajcev. Zato je imel zlasti v lovskih vrstah toliko znancev in prijateljev.

Več let je bil prizadeven in skrben upravnik Gojitvenega lovišča LZS »Ljubljanski vrh«. V kasnejših letih je srnjad le gojil, ker iz ljubezni do nje ni več ukrivil prsta nanjo.

Kot lovec je bil bogat z lovskim znanjem in skušnjami, zlasti v lovu na gamse in ruševca. Strokovnjak je bil v balistiki lovske puške. Osebnostno je bil kremenit značaj, poštenjak do pedantnosti, veder in šegav, dober, zvest in požrtvovalen tovariš. Usahnil je hrast v lovskem gozdu.

Dragi Vilko, naj Ti bo ob našem trajnem spominu lahka Tvoja ljubljena domača zemlja.

M. D.

Vinko Fabjan, član LD Loka pri Črnomlju, je v 40. letu starosti, konec oktobra letos, podlegel bolezni iz težkih časov v NOB. Do poslabšanja bolezni je bil starešina LD Loka in predsednik bivše Okrajne lovske zveze Črnomelj. Kot rezervni oficir in borec v Cankarjevi brigadi, je imel številna odlikovanja. Dobremu, skromnemu in lovsko pravičnemu tovarišu bomo ohranili trajen spomin!

LD LOKA

Stane Rozman, dolgoletni član LD Sentvid nad Ljubljano, je 14. julija t. l. preminul. S svojim požrtvovalnim delom v družini, kjer je vestno vršil razne funkcije, je mnogo doprinesel k napredku družine in njenega lovišča. S svojimi tovariškimi odnosi do članov je pa dvigal zavest skupnosti in lovsko moralo. Dragemu lovskemu tovarišu bodi trajen in časten spomin!

LD Sentvid

Viktor Kurent 60-letnik

Že kot desetleten deček se je priključil lovcem na brakadah kot gonjač. Leta 1927 je prvič prejel orožni list in od tedaj je vedno — razen med drugo svetovno vojno — aktiven lovec in lovski čuvaj. Med okupacijo se je takoj priključil Osvobodilni fronti. Za zasluge na terenu in v NOV je bil večkrat odlikovan. Ni zgolj lovec, še bolj je požrtvovalen lovski čuvaj, ker mu je gojenje divjadi bolj pri srcu. Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala s srebrnim Znakom za lovske

zasluge. Lovski čuvaj je bil na Črnučah, na Pšati, sedaj v lovišču Šmarna gora. Želimo mu, da bi še dolga leta zdrav in čil varoval naša lovišča.

LD Šmarna gora

Ivan Novak 60-letnik, član in

častni član LD Križevci pri Ljutomeru. Velikemu ljubitelju narave in gojitelju divjadi ter iskrenemu lovskemu tovarišu, želi še mnogo zdravih let, dosti ognja in dober pogled LD Križevci pri Ljutomeru.

LOVSKE LATINSKE IN ŠALJIVE

Pohorski lovci

Že od nekdaj so bili lov, puška in pes ideal vsakega lovca. Takšno nemirno lovsko žilico je imel tudi kmet Bučnik v Lehnu na Pohorju, tisti čas lastnik lepega lovišča. Pri hiši mu je bil zvest lovski tovariš sorodnik Cene. Če so domači podražili očeta, ker se je navadno z lova vrnil brez plena, se je izgovarjal, da ni hotel streljati, češ: »Tepčki, kaj vi veste, samo da zajčka ali srno vidim, pa sem potešen in zdrav«. Naključje pa je nanese, da si je mož postavil lovsko uteho pred prag svoje velike kmečke hiše.

Neke pomladi je pripeljal k hiši srnjaka, »da bo v zabavo, ko se udomači«. Zlasti je bil tega vesel lovec Cenc. Lovca sta ogradila velik prostor in vanj spustila mladega razboriteža, ki je brž premeril prostor z ljubkimi skoki. Ob mleku in žgancih je krepko rastle in po letu se je razvil v postavnega mladeniča, s krepkim rogovjem. Zlasti otroci so ga občudovali čez ograjo. »Muki, Muki,« so ga skušali privabiti bliže, toda srnjak je stal na mestu ter jih z dvignjeno glavo in temnimi očmi zvedavo motril.

Nekega dne, ko je Muki preskočil že drugo leto starosti, pride Bučnika obiskat mesar Vinko, iz Ribnice, nič manj vnet lovec, ki ni manjkal na nobenem pogonu. »Imaš baže udomačenega srnjaka, sem čul; rad bi ga videl«. Po običajnem prigrizku in nekaj šilcev žganja, sta stopila k ograji in gospodar je poklical srnjaka. Ta dvigne glavo, potegne vase sapo, dožene v bližini tujca in še ne gane z mesta. »Odpri vrata, Bučnik, da enkrat pogladim tudi živega srnjaka,« predlaga Vinko. Stari lovec Bučnik, vedoč kaj Muki zna, se nasmehne: »Lahko, samo pazi, da ne bi zaorala, divjak ima na glavi ostre derače.« »Kaj bo taka koza, še bik me ne užene,« se pobaha Vinko, odpre vrata in se bliža srnjaku. Ta vzdigne glavo še više, gleda topo pred se in stoji negibno. Zdajci zahrope skozi nosnice in se zakadi proti mesarju. Vinko odskoči ter spretno zgrabi srnjaka od strani za rogove. Pri tem se spotakne ob krtino, da pade po travi, vendar ne izpusti nasprotnika. Vso moč zbere in se postavi zopet na noge, razjarjeni srnjak ga pa divje potiska proti vratom. »Bučnik, zgrabi vraga, jaz sem z močmi pri kraju,« tarna mesar. Bučniku pa ni bilo do tega, da bi reševal bahača, le vrata odpre. Šele pri vratih si je upal mesar izpustiti

srnjaka, da bi smuknil na varno.

To pa je srnjak bliskovito izrabil za poslovljni sunek. Zapičil je ostre konice roga nad čevljem v mesarjevo hlačnico, ter jo pretrgal vse do zadnjice.

»Ta škilavec je pa res od hudiča,« je zabavljaj Vinko. »Kdo bi si mislil, puško zasluži!« »Kaj se boš ujedal, tovariš, saj te je še kar obzirno pogrnil po travi. Povod za pritožbo bi imele le tvoje težko ranjene hlače,« je Bučnik hudomušno tolažil mesarja.

Nekaj mesecev za tem zabavnim dogodkom, je pa presenečeni Bučnik našel srnjaka mrtvega v ogradi, zakaj le prostost v prosti naravi daje divjadi zdravje in resnično življenje.

Ciril Miklavc,
LD Janžev vrh

Molčati — zlato

Bilo je aprila letos. Žena je bila v bolnici in tam so si ženske krajšale čas z obravnavanjem dnevnih novic. Marsikatera se pa tudi rada dotakne hišne politike. Pa se oglasi ena iz črnomeljske okolice: »Mož me ima rad in skrbi, da imam vedno meso pri hiši. Včeraj (2. aprila), mi je tudi prinesel zajčka, ki ga je ustrelil na Tanči gori, kjer je nalagal les.«

Žena jo je vprašala, če je dober strelec. »Seveda je, saj je poleti ustrelil tri srnjake. Meso smo prodali v gostilne. O, dobro je, če je lovec pri hiši...«

Ivan Starič,
LD Trebelno

Tega niso vajeni

Mestni lovec Stanko pride ob prsku na odstrel srnjaka na Goricko. Starešina družine mu dodeli vodnika starega Borka, z zatrdilom, da bo z njim imel uspeh. Med potjo dé Stanko staremu vodniku, da bo srnjaka klical. Borko, ne več te novotarije, ga malce neverjetno pogleda. Ob mladem borovem sestoji Stanko res poskusi s klicem. Stari majo z glavo, češ: »Se moj ranjki oče ni vedel tega, čeprav je marsikatero latinsko razdrl.« Vse popoldne je Stanko imel smolo, da razen srnice, ni nič priklical. Domov grede Stanko razočaran vzdihne: »Kako je le mogel vaš starešina govoriti o tolikih srnjakih!« Borko se strokovnjaško odreže: »Veste tovariš, naši srnjaki klicanja še niso vajeni.«

K. R.

Četrt loveca

Lovec A. pride tudi to leto na lov s svojo staro enocevno šibrenico. Znani šaljivec Štef ga nagovori:

»Kaj še vedno hodiš s tem starim enocevnim pihalnikom na lov?« »Seveda,« dé A., »ko sem pa s finančnim navzkriž.« »Že, že — pa saj veš, kako je že rekel tisti oné od lovske zveze, no, da je lovec brez psa le pol lovca. Potemtakem si pa ti le četrt lovca.«

K. R.

Praščiji lovopust

Pojavili so se divji praščiji, ki redkokdaj zaidejo v ta del Prekmurja. Brž se lovci zberejo in po kratkem posvetu krenejo nad ščetinarje. Pokanja je bilo dosti, plena nič, ker so se jim zdeli čekani prenevarni. Eden praščev priteče tudi pred Tončka in se zazija v lovca. Tonček ves mehak le dvigne svoj pihalnik, ko se prašč oglasi: »Dragi lovec, zdaj je za nas lovopust, sicer ne bi prišli od tako daleč k vam.« Tončku omahne puška pa seže v malho po lovsko izkaznico, v kateri je napisano za vsako divjad Od — do, pa nikjer ne najde kaj o praščih. Pa se spomni in pogleda tja, kjer je prej prašč obstal, če je vsaj tam, če ga v izkaznici ni. Pa tudi tam ga ni bilo!

K. R.

Gostilničar se sprehaja s sinkom po gozdu. Naenkrat skoči maček in zbeži.

»Očka, ali je bil to zajec?«

»Ne, sinko, ampak kar še ni, lahko postane.«

P.

NOVI SODNIŠKI PRIPRAVNIKI

Za oceno dela brakov jazbecarjev:

Jakob Orešič, Kovača vas, pošta Slovenska Bistrica.

Stanko Valand, Spodnje Poljčane št. 27.

PRIJAVLJENA IN ZAŠČITENA PSARNA

»URŠLJEGORSKA« za jamarje, lastnik Ernest Orešnik, Žerjav št. 22, pošta Črna na Koroškem.

KZS